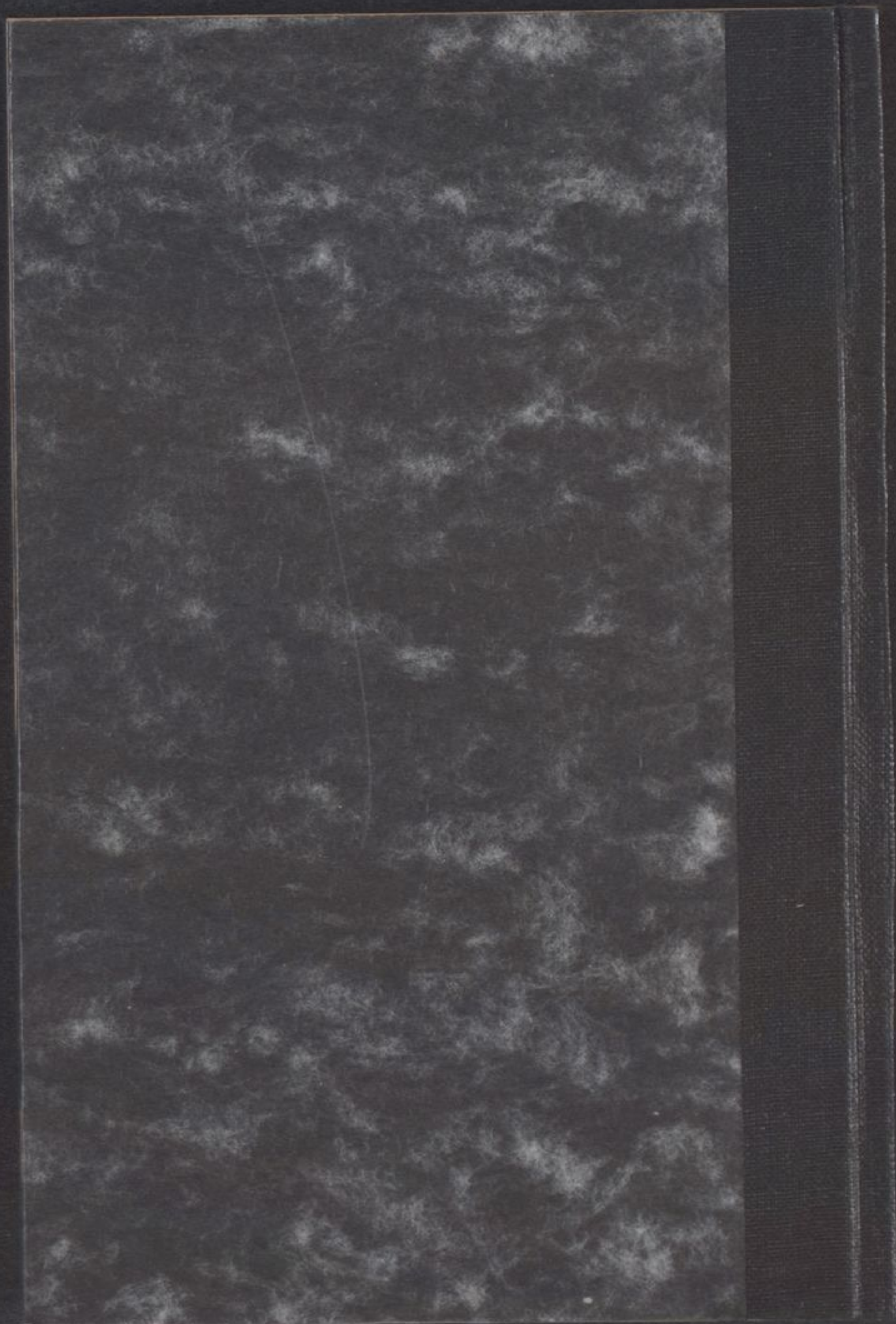
Fundamento de Esperanto: eldono franca-turka: Fundamenta gramatiko, ekzercaro

Hachette

Paris; FRA 1910

ANTO
de
NHOF

ELDONO FRANCA-TURKA

L. L. ZAMENHOF

Fundamento de Esperanto

لسان عمومی اسپه‌رانتو

TRADUKITA LAŬ LA PERMESO DE LA AŬTORO
DE
AJDINA REGNO

UNUA PARTO

FUNDAMENTA GRAMATIKO, EKZERCARO

FRANCE
LIBRAIRIE HACHETTE & Cie
79, BOUL. SAINT-GERMAIN, PARIS

Bohemujo : F. TOPIĈ, 11, Ferdinandova, *PRAHA* — **Danujo** : ALFR. FRÉD. HÖST & SÖN, Bredgade 35, *KJÖBENHAVN*. — **Germanujo** : ESPERANTO VERLAG MÖLLER & BOREL, Lindenstrasse 18-19, *BERLIN*. — **Granda Britujo** : THE BRITISH ESPERANTO ASSOCIATION, Museum Station Buildings, 133-6, High Holborn, *LONDON W. C.* — **Hispanujo** : J. ESPASA, 579, Calle de las Cortes, *BARCELONA*. — **Hungarujo** : L. KÓKAI, IV., Károly-u. 1., *BUDAPEST*. — **Italujo** : R. GIUSTI, 53, Via Vittorio Emanuele, *LIVORNO*. — **Polujo** : M. ARCT, 53, Nowy Swiat, *WARSZAWA*. — **Rumanujo** : LIBRĂRIA NOUĂ CAROL P. SEGAL, Calea Victoriei, 78, *BUCURESTI*. — **Rusujo** : LIBREJO ESPERANTO, 28, Tverskaja, *MOSKVA*. — **Usono** : AMERICAN ESPERANTIST Co, 235 Fortieth Street, *CHICAGO*.

Verkaro de D^ro L. L. ZAMENHOF

Ĉiu Esperantisto devas nepre posedi la verkojn de nia Majstro!

Instrua Fako.

Fundamento de Esperanto : Eldono Franca, Angla, Germana, Rusa, Pola.
Unu volumo in-16 (*bindita*) . . . . Fr. 3 (*broŝurita*. . . Fr. 2 »

Oni vendas aparte { **Ekzercaro** (kvinlingva), *broŝurita* . . . . . » 75
{ **Universala Vortaro** (kvinlingva), *broŝurita* . 1 »

Eldonoj : **Bohema**, tradukita de S^o Ed. Kühnl. **Greka**, tradukita de S^o Konstantino Kuluri. **Hispana**; **Itala**, trad. de S^ino Rosa Junck. **Hungara**, trad. de S^o Paul le Naagyel. **Rumana**, trad. de « Societateă Esperantistă Romană. » (ĉiu) . . . . Fr. 1 »

Wörterbuch Deutsch-Esperanto. Dua eldono revidita, korektita, pliigita. Ĝi estas vera komplemento de **Universala Vortaro**.
Unu volumo in-16, 178-paĝa (*broŝurita*) 2 50

Taschenwörterbuch Deutsch-Esperanto und Esperanto-Deutsch. Tre utila poŝa vortaro.
Unu volumo in-16, 137-paĝa (*broŝurita*). 1 50

Literatura Fako.

Fundamenta Krestomatio, Ekzercoj, Fabloj kaj Rakontoj, Artikoloj pri Esperanto, Poezioj.
Ĉiu devas ĝin legi por akiri perfektan stilon.
Unu volumo in-16, 460-paĝa. . . . . Fr. 3 50

Georgo Dandin, komedio en tri aktoj de MOLIÈRE.
Unu volumo in-8, 51-paĝa 1 20

Hamleto, tragedio en kvin aktoj, de SHAKESPEARE.
Unu volumo in-16, 170-paĝa . . . . 2 »

Ifigenio en Taŭrido, dramo en kvin aktoj de GŒTHE.
Unu volumo in-8, 108-paĝa . . . . 2 »

La Predikanto, libro el « La Biblio ».
Unu volumo in-8, 28-paĝa. . . . . » 75

La Psalmaro, libro el « La Biblio ».
Unu volumo in-8, 165-paĝa. 2 50

La Rabistoj, dramo en kvin aktoj de SCHILLER.
Unu volumo in-8, 144-paĝa. . . . . 2 »

La Revizoro, komedio en kvin aktoj de N. V. GOGOL.
Unu volumo in-8, 100-paĝa 1 50

La Sentencoj de Salomono, libro el « La Biblio ».
Unu volumo in-8, 60-paĝa 1 50

La Virineto de maro, fabelo de ANDERSEN, kun ilustrajoj de H. M. BRODIE. (El la Fundamenta Krestomatio.)
Unu volumo in-8, 42-paĝa. 1 50

Marta, rakonto de Eliza ORZESZKO,
Unu volumo in-8, 237-pagha 3 50

FUNDAMENTO DE ESPERANTO

UNUA PARTO

Fundamenta Gramatiko, Ekzercaro

ELDONO FRANCA-TURKA

L. L. ZAMENHOF

Fundamento de Esperanto

لسان عمومی اسپه‌رانتو

TRADUKITA LAŬ LA PERMESO DE LA AŬTORO

DE

AJDINA REGNO

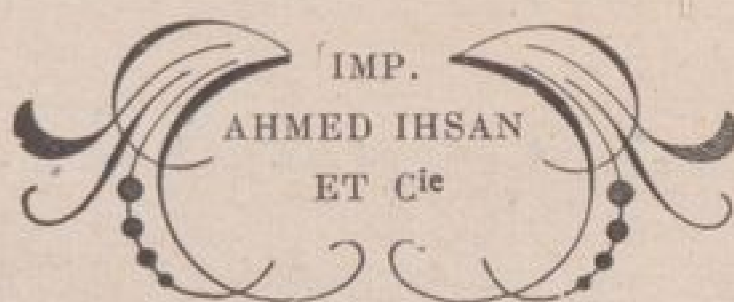
1.

UNUA PARTO

FUNDAMENTA GRAMATIKO, EKZERCARO

FRANCE
LIBRAIRIE HACHETTE & Cie
BOUL. SAINT-GERMAIN, 79, PARIS

1910

IMP.
AHMED IHSAN
ET Cie

ANTAŬPAROLO

Por ke lingvo internacia povu bone kaj regule progresadi kaj por ke ĝi havu plenan certecon, ke ĝi neniam disfalos kaj ia facilanima paŝo de ĝiaj amikoj estontaj ne detruos la laborojn de ĝiaj amikoj estintaj, — estas plej necesa antaŭ ĉio unu kondiĉo : la ekzistado de klare difinita, neniam tuŝebla kaj neniam ŝanĝebla **Fundamento** de la lingvo. Kiam nia lingvo estos oficiale akceptita de la *registaroj* de la plej ĉefaj regnoj kaj tiuj ĉi registaroj per speciala *leĝo* garantios al Esperanto tute certan vivon kaj uzatecon kaj plenan sendanĝerecon kontraŭ ĉiuj personaj kapricoj aŭ disputoj, tiam aŭtoritata komitato, interkonsente elektita de tiuj registaroj, havos la rajton fari en la fundamento de la lingvo unu fojon por ĉiam ĉiujn deziritajn ŝanĝojn, *se* tiaj ŝanĝoj montriĝos necesaj ; sed *ĝis tiu tempo* la fundamento de Esperanto devas plej severe resti absolute senŝanĝa, ĉar severa netuŝebleco de nia fundamento estas la plej grava kaŭzo de nia ĝisnuna progresado kaj la plej grava kondiĉo por nia regula kaj paca progresado estonta. *Neniu persono kaj neniu societo devas havi la rajton arbitre fari en nia Fundamento iun eĉ plej malgrandan ŝanĝon!* Tiun ĉi tre gravan principon la esperantistoj volu ĉiam bone memori kaj kontraŭ la

ektuŝo de tiu ĉi principo ili volu ĉiam energie batali, ĉar la momento, en kiu ni ektuŝus tiun principon, estus la komenco de nia morto.

Laŭ silenta interkonsento de ĉiuj esperantistoj jam de tre longa tempo la sekvantaj tri verkoj estas rigardataj kiel fundamento de Esperanto : 1) La 16-regula *gramatiko*; 2) la « *Universala Vortaro* »; 3) la « *Ekzercaro* ». Tiujn ĉi tri verkojn la aŭtoro de Esperanto rigardadis ĉiam kiel *leĝojn* por li, kaj malgraŭ oftaj tentoj kaj delogoj li neniam permesis al si (almenaŭ *konscie*) eĉ la plej malgrandan pekon kontraŭ tiuj ĉi leĝoj; li esperas, ke pro la bono de nia afero ankaŭ ĉiuj aliaj esperantistoj ĉiam rigardados tiujn ĉi tri verkojn kiel la solan leĝan kaj netuŝeblan fundamenton de Esperanto.

Por ke ia regno estu forta kaj glora kaj povu sane disvolviĝadi, estas necese ke ĉiu regnano sciu, ke li neniam dependos de la kapricoj de tiu aŭ alia persono, sed devas obei ĉiam nur klarajn, tute difinitajn fundamentajn *leĝojn* de sia lando, kiuj estas egale devigaj por la regantoj kaj regatoj kaj en kiuj neniu havas la rajton fari arbitre laŭ persona bontrovo ian ŝanĝon aŭ aldonon. Tiel same por ke nia afero bone progresadu, estas necese, ke ĉiu esperantisto havu la plenan certecon, ke leĝdonanto por li ĉiam estos ne ia *persono*, sed ia klare difinita *verko*. Tial, por meti finon al ĉiuj malkompreniĝoj kaj disputoj, kaj por ke ĉiu esperantisto sciu tute klare, per kio li devas en ĉio sin gvidi, la aŭtoro de Esperanto decidis nun eldoni en formo de unu libro tiujn tri verkojn, kiuj laŭ silenta inter-

konsento de ĉiuj esperantistoj jam de longe fariĝis fundamento por Esperanto, kaj li petas, ke la okuloj de ĉiuj esperantistoj estu ĉiam turnataj ne al li, sed al *tiu ĉi libro*. Ĝis la tempo, kiam ia por ĉiuj aŭtoritata kaj nedisputebla institucio decidos alie, ĉio, kio troviĝas en tiu ĉi libro, devas esti rigardata kiel deviga por ĉiuj; ĉio, kio estas kontraŭ tiu ĉi libro, devas esti rigardata kiel malbona, se ĝi eĉ apartenus al la plumo de la aŭtoro de Esperanto mem. Nur la supre nomitaj tri verkoj publikigitaj en la libro « Fundamento de Esperanto », devas esti rigardataj kiel oficialaj; ĉio alia, kion mi verkis aŭ verkos, konsilas, korektas, aprobas k. t. p., estas nur verkoj *privataj*, kiujn la esperantistoj — se ili trovas tion ĉi utila por la unueco de nia afero — povas rigardadi kiel *modela*, sed ne kiel *deviga*.

Havante la karakteron de *fundamento*, la tri verkoj represitaj en tiu ĉi libro devas antaŭ ĉio esti *netuŝeblaj*. Tial la legantoj ne miru, ke ili trovos en la nacia traduko de diversaj vortoj en tiu ĉi libro (precipe en la angla parto) tute nekorektite tiujn samajn *erarojn*, kiuj sin trovis en la unua eldono de la « Universala Vortaro ». Mi permesis al mi nur korekti la *preserarojn*: sed se ia vorto estis erare aŭ nelerte *tradukita*, mi ĝin lasis en tiu ĉi libro tute senŝanĝe; ĉar se mi volus plibonigi, tio ĉi jam estus *ŝanĝo*, kiu povus kaŭzi disputojn kaj kiu en verko fundamenta ne povas esti tolerata. *La fundamento devas resti severe netuŝebla eĉ kune kun siaj eraroj*. La *erareco* en la nacia traduko de tiu aŭ alia vorto ne prezentas grandan malfeliĉon,

ĉar, komparante la kuntekstan tradukon en la aliaj lingvoj, oni facile trovos la veran sencon de ĉiu vorto; sed senkompare pli grandan danĝeron prezentus la *ŝanĝado* de la traduko de ia vorto, ĉar, perdinte la severan netuŝeblecon, la verko perdus sian eksterordinare necesan karakteron de dogma fundamenteco, kaj, trovante en unu eldono alian tradukon ol en alia, la uzanto ne havus la certecon, ke mi morgaŭ ne faros ian alian ŝanĝon, kaj li perdus sian konfidon kaj apogon. Al ĉiu, kiu montros al mi ian nebonan esprimon en la Fundamenta libro, mi respondos trankvile : « jes, ĝi estas eraro, sed ĝi devas resti netuŝebla, ĉar ĝi apartenas al la fundamenta dokumento, en kiu neniu havas la rajton fari ian ŝanĝon. »

La « Fundamento de Esperanto » tute ne devas esti rigardata kiel la plej bona lernolibro kaj vortaro de Esperanto. Ho, ne! Kiu volas *perfektiĝi* en Esperanto, al tiu mi rekomendas la diversajn lernolibrojn kaj vortarojn, multe *pli bonajn* kaj *pli vastajn*, kiuj estas eldonitaj de niaj plej kompetentaj amikoj por ĉiu nacio aparte kaj el kiuj la plej gravaj estas eldonitaj tre bone kaj zorgeme, sub mia persona kontrolo kaj kunhelpo. Sed la « Fundamento de Esperanto » devas troviĝi en la manoj de ĉiu bona esperantisto kiel konstanta *gvida dokumento*, por ke li bone ellernu kaj per ofta enrigardado konstante memorigadu al si, kio en nia lingvo estas oficiala kaj netuŝebla, por ke li povu ĉiam bone distingi la vortojn kaj regulojn *oficialajn*, kiuj devos troviĝi en ĉiuj lernoverkoj de Esperanto, de la vortoj kaj reguloj rekomendataj *private*,

kiuj eble ne al ĉiuj esperantistoj estas konataj aŭ eble ne de ĉiuj estas aprobataj. La « Fundamento de Esperanto » devas troviĝi en la manoj de ĉiu esperantisto kiel konstanta *kontrolilo*, kiu gardos lin de deflankiĝado de la vojo de unueco.

Mi diris, ke la fundamento de nia lingvo devas esti absolute netuŝebla, se eĉ ŝajnus al ni, ke tiu aŭ alia punkto estas sendube erara. Tio ĉi povus naski la penson, ke nia lingvo restos ĉiam rigida kaj neniam disvolviĝos... Ho, ne! Malgraŭ la severa netuŝebleco de la fundamento, nia lingvo havos la plenan eblon ne sole konstante riĉiĝadi, sed eĉ konstante *pliboniĝad* kaj *perfektiĝadi*; la netuŝebleco de la fundamento nur garantios al ni konstante, ke tiu perfektiĝado fariĝados ne per arbitra, interbatala kaj ruiniga *rompado* kaj *ŝanĝado*, ne per nuligado aŭ sentaŭgigado de nia ĝisnuna literaturo, sed per vojo *natura*, senkonfuza kaj sendanĝera. Pli detale mi parolos pri tio ĉi en la Bulonja kongreso; nun mi diros pri tio ĉi nur kelkajn vortojn, por ke mia opinio ne ŝajnu tro paradoksa :

1) *Riĉigadi* la lingvon per novaj vortoj oni povas jam *nun*, per konsiliĝado kun tiuj personoj, kiuj estas rigardataj kiel la plej aŭtoritataj en nia lingvo, kaj zorgante pri tio, ke ĉiuj uzu tiujn vortojn en la sama formo; sed tiuj ĉi vortoj devas esti nur rekomendataj, ne altrudataj; oni devas ilin uzadi nur en la *literaturo*; sed en korespondado kun personoj *nekonataj* estas bone ĉiam peni uzadi nur vortojn el la « Fundamento », ĉar nur pri tiaj vortoj ni povas esti certaj, ke nia adresato ilin nepre trovos en sia vortaro. Nur

iam poste, kiam la plej granda parto de la novaj vortoj estos jam tute matura, ia aŭtoritata institucio enkondukos ilin en la vortaron *oficialan*, kiel « *Aldonon al la Fundamento* ».

2) Se ia aŭtoritata centra institucio trovos, ke tiu aŭ alia vorto aŭ regulo en nia lingvo estas *tro neoportuna*, ĝi ne devos *forigi* aŭ *ŝanĝi* la diritan formon, sed ĝi povos proponi formon *novan*, kiun ĝi rekomendos uzadi *paralele* kun la formo malnova. Kun la tempo la formo nova iom post iom elpuŝos la formon malnovan, kiu fariĝos *arĥaismo*, kiel ni tion ĉi vidas en ĉiu natura lingvo. Sed, prezentante parton de la *fundamento*, tiuj ĉi arĥaismoj neniam estos elĵetitaj, sed ĉiam estos presataj en ĉiuj lernolibroj kaj vortaroj samtempe kun la formoj novaj, kaj tiamaniere ni havos la certecon, ke eĉ ĉe la plej granda perfektiĝado la unueco de Esperanto neniam estos rompata kaj neniu verko esperanta eĉ el la plej frua tempo iam perdos sian valoron kaj kompreneblecon por la estontaj generacioj.

Mi montris en *principo*, kiamaniere la severa netuŝebleco de la « Fundamento » gardos ĉiam la unuecon de nia lingvo, ne malhelpante tamen al la lingvo ne sole riĉiĝadi, sed eĉ konstante *perfektiĝadi*. Sed en la *praktiko* ni (pro kaŭzoj jam multajn fojojn priparolitaj) devas kompreneble esti *tre singardaj* kun ĉia « perfektigado » de la lingvo : a) ni devas tion ĉi fari ne facilanime, sed nur en okazoj de efektiva *neceseco*; b) fari tion ĉi (post matura prijuĝado) povas ne apartaj personoj, sed nur ia centra institucio kiu havos

nedisputeblan aŭtoritatecon por la tuta esperantistaro.

Mi finas do per la jenaj vortoj :

1. pro la unueco de nia afero ĉiu bona esperantisto devas antaŭ ĉio bone koni la *fundamenton* de nia lingvo;

2. la fundamento de nia lingvo devas resti por ĉiam *netuŝebla*;

3. ĝis la tempo kiam aŭtoritata centra institucio decidos *pligrandigi* (neniam *ŝanĝi*!) la ĝisnunan fundamenton per oficialigo de novaj vortoj aŭ reguloj, ĉio bona, kio ne troviĝas en la « Fundamento de Esperanto », devas esti rigardata ne kiel deviga, sed nur kiel *rekomendata*.

La ideoj, kiujn mi supre esprimis pri la Fundamento de Esperanto, prezentas dume nur mian *privatan* opinion. Leĝan sankcion ili ricevos nur en tia okazo, se ili estos akceptitaj de la unua internacia kongreso de esperantistoj, al kiu tiu ĉi verko kune kun sia antaŭparolo estos prezentita.

L. Zamenhof.

Varsovio, Julio 1905.

FUNDAMENTA GRAMATIKO

DE LA LINGVO ESPERANTO

EN FRANCA LINGVO

GRAMMAIRE

A) ALPHABET

Aa,	Bb,	Cc,	Ĉĉ,	Dd,	Ee,	Ff,
à	b	ts (tsar)	tch (tchèque)	d	é	f
Gg,	Ĝĝ,	Hh,	Ĥĥ,	Ii,	Jj,	Ĵĵ,
g dur (gant)	dj (adjudant)	h légèrement aspiré	h fortement aspiré	i	y (yeux)	j
Kk,	Ll,	Mm,	Nn,	Oo,	Pp,	Rr,
k	l	m	n	ô	p	r
Ss,	Ŝŝ,	Tt,	Uu,	Ŭŭ,	Vv,	Zz.
ss, ç	ch (chat)	t	ou	ou bref (dans l'allemand ,,laut,,)	v	z

Remarque. — Les typographies qui n'ont pas les caractères ĉ, ĝ, ĥ, ĵ, ŝ, ŭ, peuvent les remplacer par *ch*, *gh*, *hh*, *jh*, *sh*, *u*.

B) PARTIES DU DISCOURS

1. L'Esperanto n'a qu'un **article défini** (*la*), **invariable pour tous les genres, nombres et cas. Il n'a pas** d'article indéfini.

Remarque. — L'emploi de l'article est le même qu'en français ou en allemand. Mais les personnes auxquelles il présenterait quelque difficulté peuvent fort bien ne pas s'en servir.

2. **Le substantif** finit toujours par *o*. Pour former le pluriel on ajoute *j* au singulier. La langue n'a que deux cas : le *nominatif* et *l'accusatif*. Ce dernier se forme du nominatif par l'addition d'un *n*. Les autres cas sont marqués par des prépositions : le *génitif* par *de* (de), le *datif* par *al* (à), l'*ablatif* par *per* (par, au moyen de) ou par d'autres prépositions, selon le sens. Ex. : *la patr'o* — le père, *al la patr'o* — au père, *de la patr'o* — du père, *la patr'o'n* — le père (à l'accusatif, c.-à-d. complément direct), *per la patr'o'j* — par les pères ou au moyen des pères, *la patr'o'j'n*—les pères (accus. plur.), *por la patr'o* — pour le père, *kun la patr'o* — avec le père, etc.

3. **L'adjectif** finit toujours par *a*. Ses cas et ses nombres se marquent de la même manière que ceux du substantif. Le *comparatif* se forme à l'aide du mot *pli* — plus, et le *superlatif* à l'aide du mot *plej* — le plus. Le „que" du comparatif se traduit par „*ol*" et le „de" du superlatif par „*el*" (d'entre). Ex. : *pli blank'a ol neĝ'o* — plus blanc que neige ; *mi hav'as la plej bel'a'n patr'in'o'n el ĉiu'j* j'ai la plus belle mère de toutes.

4. Les *adjectifs* **numéraux** *cardinaux* sont invariables : *unu* (1), *du* (2), *tri* (3), *kvar* (4), *kvin* (5), *ses* (6), *sep* (7), *ok* (8), *naŭ* (9), *dek* (10), *cent* (100), *mil* (1000). Les dizaines et les centaines se forment par la simple réunion des dix premiers nombres. Aux adjectifs numéraux cardinaux on ajoute : la terminaison (*a*) de l'adjectif, pour les *numéraux ordinaux* ; *obl*, pour les numéraux *multiplicatifs* ; *on*, pour les numéraux *fractionnaires* ; *op*, pour les numéraux *collectifs*. On met *po* avant ces

nombres pour marquer les numéraux *distributifs*. Enfin, dans la langue, les adjectifs numéraux peuvent s'employer substantivement ou adverbialement. Ex. : *Kvin'cent tri'dek tri* — 533 ; *kvar'a* — 4me ; *tri'obl'a* — triple ; *kvar'on'o* — un quart ; *du'op'e* — à deux ; *po kvin* — au taux de cinq (chacun) ; *unu'o* — (l')unité ; *sep'e* — septièmement.

5. Les **pronoms** personnels sont : *mi* (je, moi), *vi* (vous, tu, toi), *li* (il, lui), *ŝi* (elle), *ĝi* (il, elle, pour les animaux ou les choses), *si* (soi), *ni* (nous), *ili* (ils, elles), *oni* (on). Pour en faire des adjectifs ou des pronoms possessifs, on ajoute la terminaison (*a*) de l'adjectif. Les pronoms se déclinent comme le substantif. Ex. : *mi'n* — moi, me (accus.), *mi'a* — mon, *la vi'a'j* — les vôtres.

6. Le **verbe** ne change ni pour les personnes, ni pour les nombres. Ex. : *mi far'as* — je fais, *la patr'o far'as* — le père fait, *ili far'as* — ils font.

Formes du verbe :

a) Le *présent* est caractérisé par *as* ; ex. : *mi far'as* — je fais.

b) Le *passé*, par *is* : *vi far'is* — vous faisiez, vous avez fait.

c) Le *futur*, par *os* : *ili far'os* — ils feront.

ĉ) Le *conditionnel*, par *us* : *ŝi far'us* — elle ferait.

d) L'*impératif*, par *u* : *far'u* — fais, faites ; *ni far'u* — faisons.

e) L'*infinitif*, par *i* : *far'i* — faire.

f) Le *participe présent actif*, par *ant* : *far'ant'a* — faisant, *far'ant'e* — en faisant.

g) Le *participe passé actif*, par *int*: *far'int'a* — ayant fait.

ĝ) Le *participe futur actif*, par *ont*: *far'ont'a* — devant faire, qui fera.

h) Le *participe présent passif*, par *at*: *far'at'a* — étant fait, qu'on fait.

ĥ) Le *participe passé passif*, par *it*: *far'it'a* — ayant été fait, qu'on a fait.

i) Le *participe futur passif*, par *ot*: *far'ot'a* — devant être fait, qu'on fera.

La voix passive n'est que la combinaison du verbe *est* (être) et du participe présent ou passé du verbe passif donné. Le „de" ou le „par" du complément indirect se rendent par *de*. Ex.: *ŝi est'as am'at'a de ĉiu'j* — elle est aimée de tous (part. prés.: la chose se fait). *La pord'o est'as ferm'it'a'* — la porte est fermée (part. pas.: la chose a été faite).

7. L'**adverbe** est caractérisé par *e*. Ses degrés de comparaison se marquent de la même manière que ceux de l'adjectif. Ex.: *mi'a frat'o pli bon'e kant'as ol mi* — mon frère chante mieux que moi.

8. Toutes les **prépositions** veulent, par elles-mêmes, le nominatif.

C) RÈGLES GÉNÉRALES

9. Chaque mot se prononce absolument comme il est écrit.

10. L'accent tonique se place toujours sur l'avant-dernière syllabe.

11. Les mots composés s'obtiennent par la simple réunion des éléments qui les forment, écrits ensemble

mais séparés par de petits traits[1]). Le mot fondamental doit toujours être à la fin. Les terminaisons grammaticales sont considérées comme des mots. Ex. : *vapor'ŝip'o* (bateau à vapeur) est formé de : *vapor*—vapeur, *ŝip*—bateau, *o*—terminaison caractéristique du substantif.

12. S'il y a dans la phrase un autre mot de sens négatif, l'adverbe „ne" se supprime. Ex. : *mi neniam vid'is*—je n'ai jamais vu.

13. Si le mot marque le lieu où l'on va, il prend la terminaison de l'accusatif. Ex. : *kie vi est'as?*—où êtes-vous? *kie'n vi ir'as?*—où allez-vous? *Mi ir'as Pariz'o'n*—je vais à Paris.

14. Chaque préposition possède, en Esperanto, un sens immuable et bien déterminé, qui en fixe l'emploi. Cependant, si le choix de celle-ci plutôt que de celle-là ne s'impose pas clairement à l'esprit, on fait usage de la préposition *je* qui n'a pas de signification propre. Ex. : *ĝoj'i je tio*—s'en réjouir, *rid'i je tio*—en rire, *enu'o je la patr'uj'o*—regret de la patrie.

La clarté de la langue n'en souffre aucunement, car, dans toutes, on emploie, en pareil cas, une préposition quelconque, pourvu qu'elle soit sanctionnée par l'usage. L'Esperanto adopte pour cet office la seule préposition *je*.

A sa place on peut cependant employer aussi l'accusatif sans préposition, quand aucune amphibologie n'est à craindre.

1. Dans les lettres ou dans les ouvrages qui s'adressent à des personnes connaissant déjà la langue, on peut omettre ces petits traits. Ils ont pour but de permettre à tous de trouver aisément, dans le dictionnaire, le sens précis de chacun des éléments du mot, et d'en obtenir ainsi la signification complète, sans aucune étude préalable de la grammaire.

15. Les mots „ étrangers “ c.-à-d. ceux que la plupart des langues ont empruntés à la même source, ne changent pas en Esperanto. Ils prennent seulement l'orthographe et les terminaisons grammaticales de la langue. Mais quand, dans une catégorie, plusieurs mots différents dérivent de la même racine, il vaut mieux n'employer que le mot fondamental, sans altération, et former les autres d'après les règles de la langue internationale. Ex. : tragédie — *tragedi'o*, tragique — *tragedi'a.*

16. Les terminaisons des substantifs et de l'article peuvent se supprimer et se remplacer par une apostrophe. Ex. : *Ŝiller'* (Schiller) au lieu de *Ŝiller'o*; *de l'mond'o* au lieu de *de la mond'o.*

FUNDAMENTA GRAMATIKO

DE LA LINGVO ESPERANTO

EN TURKA LINGVO

صرف

(A) الفبا

	Aa,	Bb,	Cc,	Ĉĉ,	Dd,	Ee,
	آ	ب	تس	چ	د	ئه
	Ff,	Gg,	Ĝĝ,	Hh,	Ĥĥ,	Ii,
	ف	غ	ج	ه	خ	ئى
	Jj,	Ĵĵ,	Kk,	Ll,	Mm,	Nn,
(يوز)	ى	ژ	ق	ل	م	ن
	Oo,	Pp,	Rr,	Ss,	Ŝŝ,	Tt,
اواق	وٓ	پ	ر	س	ش	ت
	Uu,	Uŭ,	Vv,	Zz.		
	اوٓ	اوٓ	و	ز		
	(اوچق)	(مقصور)	(والده)			

اخطار — مطبعه‌لرده موجود اولميان ĉ, ĝ, ĥ, ĵ, Ŝ, ŭ.
حرفلرينك يرينه شو ch, gh, hh, jh, sh, u, حرفلر قونيله‌بيلور.

كلمات اصليه

1 — اسپرانطوده يالكز بر حرف تعريف معين واردركه
اوده (la) در . بنون كيفيت، كميت و احوال اسمده غير متبدلدر
(دكيشمز) . حرف تعريف غير معين يوقدر .

اخطار . — حرف تعريفك صورت استعمالى طبق فرانسز
ر آلمانجه كبيدر . بر كيمسه حرف تعريف استعمالنده كوچلك
چكه‌جك اولورسه اوندن صرف نظرله ينه افادهٔ مرام ايده‌بيلور .

2 — اسملر دائما o حرفى ايله نهايت بولورلر - جمع ياپمق
ايچون مفردينك آخرينه j علاوه اولنور . لسانده يالكز ايكى
حال واردركه مجرد و مفعول به در . شو صوكنجى حال مجردلرك
آخرينه بر n علاوه‌سيله تشكيل اولنور. ديكر احوال ايسه حرف
جرلرك ياردميله حاصل اولور : مضاف اليهده de (ك ، نك)
مفعول اليهده al (ه يه) مفعول عنهده per (دن ، طرفندن ،
واسطه‌سيله) كبى و ياخود (معناسنه نظراً) ديكر حرف جرلرك
علاوه‌سيله‌ده تشكيل اولنور. مثلا : patr'o پدر al patr'o پدره
de patr'o پدرك patr'o'n پدرى . per patr'o پدر طرفندن
patr'o'j'n پدرلرى por patr'o پدر ايچون kun patr'o پدرايله .

3 — صفت دائما a ايله نهايت بولور . احوالده وكميتده
اسمك عينيدر . صفتلرده تفضيل pli (دها زياده) مبالغه ايسه
plej (اك زياده) كلمه‌سنك ياردميله اولور. مثلا : pli blank'a ol
neĝ'o قاردن دها بياض mi hav'as la plej bel'a'n patr'in'on el
ĉiu'j بن هپسندن اك زياده كوزل والده‌يه مالكم .

4 — اسم عدد اصليلر تبدل ايتمزلر . unu (١) du (٢)

(٨) ok (٧) sep (٦) ses (٥) kvin (٤) kvar (٣) tri
عشرات (١٠٠٠) mil (١٠٠) cent (١٠) dek (٩) naŭ
ومأت تشكيل ايتمك ايچون برنجى اون عددك ربطيله حاصل اولور.
مثلا : kvin'cent ok'dek tri (٥٨٣) اسم عدد رتبيه اصليلرك
نهايتنه a علاوه‌سيله تشكيل اولنور . مثلا : unu'a برنجى du'a
ايكنجى tri'a اوچنجى kvar'a دردنجى .

بر عددك ضعفى ايسه obl اداتنك علاوه‌سيله اولور . مثلا :
du'obl'a ايكى مثلى tri'obl'a اوچ دفعه . اعداد كسريه ايچون on
علاوه اولنور . مثلا : du'on'o يارم kvar'on'o چاريك

اعداد توزيعيه ايچون op علاوه اولنور . du'op'e ايكيشر
kvar'op'e دردر .

مساحه ، فيأت ، وزن ايچون عدددن اول po كلمه‌سى قونيلور.
مثلا po kvin فيأت بشه .

5 — ضمير شخصيلر شونلردر: mi (بن) ci (سن)
li (او ، مذكر) ŝi (او ، مؤنث) ĝi (او ، اشيا و
حيوانات ايچون) si (كندى) ni (بز) vi (سز) ili
(اونلر) oni (فعللرده ادات مجهول)

ضمائر شخصيه‌دن صفات و ضمائر ملكيه كتيرمك ايچون
ضمائرك نهايتنه a علاوه ايتمك لازمدر . مثلا : mi'a بنم la vi'a'j
سزككيلر .

ضميرلر مفعول بهده طبق اسملر كبى آخرينه n آليرلر .
مثلا : mi'n (بنى) li vid'as mi'n او بنى كوريبور .

6 — فعللر نه شخصيتده و نه‌ده كميتده دكيشمزلر مثلا
mi far'as ياپيورم la patr'o far'as پدر ياپيور ili far'as اونلر
ياپيورلر .

تشکیل افعال

a) حال as ایله نهایت بولور : مثلا mi far'as یاپیورم .
b) ماضی is ایله : vi far'is یاپدیکز ، یاپارایدیکز .
c) استقبال os ایله : ili far'os اونلر یاپه‌جقلر
ĉ) صیغهٔ شرطیه us ایله : ŝi far'uŝ اویاپه‌جقدی (او، مؤنث)
d) امر حاضر u ایله : far'u یاپ ، یاپیکز ni far'u یاپه‌لم
e) مصدر i ایله : far'i یاپمق
f) حال اسم فاعلی ant ایله اراٸه ایدیلیر : far'ant'a یاپان far'ant'e یاپارکن .
g) ماضی اسم فاعلی int ایله نهایت بولور : far'int'a یاپمش اولان
ĝ) مستقبل اسم فاعلی ont ایله نهایت بولور : far'ont'a یاپه‌جق اولان
h) حال اسم مفعولی at ایله نهایت بولور: far'at'a یاپیلیور، یاپیلان
ĥ) ماضی اسم مفعولی it ایله far'it'a یاپیلدی، یاپیلمش اولان
i) مستقبل اسم مفعولی ot ایله : far'ot'a یاپلمش اوله‌جق، یاپیلاجق اولان .

بناء مجهول داٸما est (اولمق) فعلی ایله اسم مفعول صیغه‌سنك ترکیبیله تشکل ایدر .

مثلا : ŝi est'as am'at'a de ĉiu'j هر کس طرفندن سولیور la pord'o est'as ferm'it'a قپو قپادلدی ، قپالی .

7 — تمیز داٸما e ایله نهایت بولور . درجات مقایسه‌سنك

صورت استعمالی دائما صفتلرك عینیدر . مثلا : mi'a frat'o pli bon'e k ɔnt'asol mi بنم برادرم بندن دها ایی تغنی ایدر .

8 — اولنده حرف جر اولان کلمه‌لر مجرد حالنی محافظه ایدرلر .

C) قاعدهٔ عمومیه

9 — هر کلمه یازلدیغی کبی تلفظ اولنملیدر .

10 — آقسان تونیك دائما صوك هجادن اول قونیلور .

11 — اسماء مرکبه دائما یکدیکرینه ربط ایله برابر یازیلیرسه اساس کلمه صکره قونیله‌رق فرعی تقدیم اولنور . ادوات متممه کلمه کبی قوللانلملی .

مثلا : vapor'ŝip'o (بخار کمیسی) کلمه‌سی vapor (بخار) ایله ŝip (کمی) o (اسم اشارتی) ندن مرکب اوچ کلمه‌در .

12 — ne ظرف نفیدن ماعدا بر عبارەده بشقه بر کلمهٔ منفیه وارسه ne ظرفی خذف اولنور . مثلا mi neniam vid'is بن اصلا کورمدم .

13 — اکر بر کلمه کیدیله‌جك بر محل اشارت ایدییورسه مفعول به اداتی آلیر . مثلا : kie vi est'as ? نره‌ده‌سکز kie'n vi ir'as ? نره‌یه کیدییورسکز mi ir'as Pariz'o'n پارسه کیدییورم .

14 — اسپرانطوده هر بر حرف جرك برمعناسی واردرکه اصلا دکیشمز . مع مافیه برعبارەده قونیله‌جق حرف جر بیلنه‌مزسه او وقت اونك یرینه je حرف جری وضع اولنور اشبو je حرفنك

كندينه مخصوص معناسى اوليوب عباره‌نك سياق و سباقندن آكلاشيلير . مثلا goj'i je tio بوندن مسرور اولمق rid'i je tio بوندن كولمك .

enu'o je la patr'uj'o وطندن حسرت

مع‌مافيه بونك خذفيله يرينه مفعول به اداتى قونيله‌بيلير . مذكور مفعول حرف جر آلمامق شرطيله (اكر التباس يوقسه)

15 — كلمات اجنبيه يعنى اكثر لسانلر عين بر منبعدن آلدقلرى كلمه‌لر دكيشميه‌رك يالكز املا و اورتوغرافجه اسپرانطو حروفاتيله يازيلوب قواعد صرفيه علاوه‌سيله استعمال اولنور . عين جنسى شامل كلمات مشتقه‌نك صورت استعمالنده اساس كلمه اولديغى كبى آلنه‌رق اوبرلرى قواعده تطبيق ايديلور .

مثلا : tragedi'o فاجعه ، ترا‌ژه‌ديا tragedi'a فجيع .

16 — اسماء و حرف تعريف متممانك خذفيله يرينه بر آپوستروف علاوه‌سيله اكتفا اولنور .

مثلا : Ŝiller'o يرينه Ŝiller' ؛ de la mond'o يرينه de l'mond'o (دنيادن) .

EKZERCARO

§ 1.

ALFABETO

Aa, Bb, Cc, Ĉĉ, Dd, Ee, Ff, Gg, Ĝĝ, Hh,
Ĥĥ, Ii, Jj, Ĵĵ, Kk, Ll, Mm, Nn, Oo, Pp,
Rr, Ss, Ŝŝ, Tt, Uu, Ŭŭ, Vv, Zz.

Aa, Bb, Cc, Ĉĉ, Dd, Ee, Ff,
Gg, Ĝĝ, Hh, Ĥĥ, Ii, Jj, Ĵĵ,
Kk, Ll, Mm, Nn, Oo, Pp, Rr,
Ss, Ŝŝ, Tt, Uu, Ŭŭ, Vv, Zz.

Nomoj de la literoj : a, bo, co, ĉo, do, e, fo, go, ĝo, ho, ĥo, i, jo, ĵo, ko, lo, mo, no, o, po, ro, so, ŝo, to, u, ŭo, vo, zo.

§ 2.

Ekzerco de legado.

Al. Bá-lo. Pát-ro. Nú-bo. Cé-lo. Ci-tró-no. Cén-to. Sén-to. Scé-no. Sci-o. Có-lo. Kó-lo. O-fi-ci-ro. Fa-cí-la. Lá-ca. Pa-cú-lo. Ĉar. Ĉe-mí-zo. Ĉi-ká-no. Ĉi-é-lo. Ĉu. Fe-lí-ĉa. Ci-a. Ĉí-a Pro-cé-so. Sen-ĉé-sa. Ec. Eĉ. Ek. Da. Lú-do. Dén-to. Plén-di. El. El. En. De. Té-ni. Sen. Vé-ro. Fá-li. Fi-dé-la. Trá-fi. Gá-lo. Grán-da. Gén-to. Gip-so. Gús-to. Lé-gi. Pá-go. Pá-ĝo. Ĝis. Ĝús-ta. Ré-ĝi. Ĝar-dé-no. Lón-ga.Rég-no. Sig-ni. Gvar-di-o. Lin-gvo. Ĝu-á-do. Há-ro. Hi-rún-do. Há-ki. Ne-hé-la. Pac-hó-ro. Ses-hó-ra. Bat-hú-fo. Hó-ro. Ĥó-ro. Kó-ro. Ĥo-lé-ro. Ĥe-mí-o. I-mí-ti. Fí-lo. Bír-do. Tró-vi. Prin-tém-po. Min. Fo-í-ro. Fe-í-no. I-el. I-am. In. Jam. Ju. Jes. Ju-rís-to. Kra-jó-no. Ma-jés-ta Tuj. Dó-moj. Ru-í-no. Prúj-no. Ba-lá-i. Pá-laj. De-í-no. Véj-no. Pe-ré-i. Mál-plej. Jús-ta. Ĵus. Ĵé-ti. Ĵa-lú-za. Ĵur-nálo. Má-jo. Bo-ná-ĵo. Ká-po. Ma-kú-lo. Kés-to. Su-ké-ro. Ak-vo. Ko-ké-to. Li-kvó-ro. Pac-ká-po.

§ 3.

Ekzerco de legado.

Lá-vi. Le-ví-lo. Pa-ró-li. Mem. Ím-pli-ki. Em-ba-rá-so. Nó-mo. In-di-fe-rén-ta. In-ter-na-ci-a. Ol. He-ró-i. He-ro-í-no. Fój-no. Pí-a.

Pál-pi. Ri-pé-ti. Ar-bá-ro. Sá-ma. Stá-ri. Si-gé-lo. Sis-té-mo. Pe-sí-lo. Pe-zi-lo. Sén-ti. So-fis-mo. Ci-pré-so. Ŝi. Pá-ŝo. Stá-lo. Ŝtá-lo. Vés-to. Véŝ-to. Dis-ŝi-ri. Ŝan-cé-li. Ta-pí-ŝo. Te-o-rí-o. Pa-tén-to. U-tí-la. Un-go. Plú-mo. Tu-múl-to. Plu. Lú-i. Kí-u. Ba-lá-u. Tra-ú-lo. Pe-ré-u. Ne-ú-lo. Fráŭ-lo. Paŭ-lí-no. Láŭ-di. Eŭ-ró-po. Tro-ú-zi. Ho-di-aŭ. Vá-na. Vér-so. Sól-vi. Zór-gi. Ze-ní-to. Zo-o-lo-gí-o. A-zé-no. Me-zú-ro. Ná-zo. Tre-zó-ro. Mez-nók-to. Zú-mo. Sú-mo. Zó-no. Só-no. Pé-zo. Pé-co. Pé-so. Ne-ní-o. A-di-aŭ. Fi-zí-ko. Ge-o-gra-fí-o. Spi-rí-to. Lip-há-ro. In-díg-ni. Ne-ní-el. Spe-gú-lo. Ŝpi-no. Né-i. Ré-e. He-ró-o. Kon-scí-i. Tra-e-té-ra. He-ro-é-to. Lú-e. Mó-le. Pá-le. Tra-í-re. Pa-sí-e. Me-tí-o. In-ĝe-ni-é-ro. In-sék-to. Re-sér-vi. Re-zér-vi.

§ 4.

Ekzerco de legado.

Citrono. Cento. Sceno. Scio. Balau. Ŝanceli. Neniel. Embaraso. Zoologio. Reservi. Traire. Hodiaŭ. Disŝiri. Neulo. Majesta. Packapo. Heroino. Pezo. Internacia. Seshora. Cipreso. Stalo. Feino. Plu. Sukero. Gento. Indigni. Sigelo. Krajono. Ruino. Pesilo. Lipharo. Metio. Ĝardeno. Sono. Laŭdi. Pale. Facila. Insekto. Kiu. Zorgi. Cikano. Traetera. Sofismo. Domoj. Spino. Majo. Sigai. Ec. Bonaĵo. Legi. Iel. Juristo. Ĉielo. Ĥemio.

5. §

Patro kaj frato. — Leono estas besto. — Rozo estas floro kaj kolombo estas birdo. — La roso apartenas al Teodoro. — La suno brilas. — La patro estas sana. — La patro estas tajloro.

patro	père	پدر
o	marque le substantif	اسم علامتی
kaj	et	و
frato	frère	برادر
leono	lion	آرسلان
esti	être	اولمق
as	marque le présent d'un verbe	فعل حال علامتی
besto	animal	حیوان
rozo	rose	گل (چیچك)
floro	fleur	چیچك
kolombo	pigeon	گوگرجین
birdo	oiseau	قوش
la	article défini (le, la, les)	حرف تعریف معین
aparteni	appartenir	عائد اولمق
al	à	حرف جر (ه یه)
suno	soleil	گونش
brili	briller	پارلامق
sana	sain, en santé	صحت وعافیتلی
a	marque l'adjectif	صفت علامتی
tajloro	tailleur	ترزی

§ 6.

Infano ne estas matura homo. — La infano jam ne ploras. — La ĉielo estas blua. — Kie estas la libro kaj la krajono ? — La libro estas sur la tablo, kaj la krajono kuŝas sur la fenestro. — Sur la fenestro kuŝas krajono kaj plumo. — Jen estas pomo. — Jen estas la pomo, kium mi trovis. — Sur la tero kuŝas ŝtono.

infano	enfant	چوجق
ne	non, ne, ne pas	ادات نفی (خیر، مه)
matura	mûr	کماله ایرمش
homo	homme	آدم
jam	déjà	همان، هنوز
plori	pleurer	آغلامق
ĉielo	ciel	کوك (سما)
blua	bleu	ماوی
kie	où	نره ده
libro	livre	کتاب
krajono	crayon	قورشون قلم
sur	sur	اوزرینه، اوزرنده
tablo	table	ماصه
kuŝi	être couché	یاتمش اولمق
fenestro	fenêtre	پنجره
plumo	plume	قلم
jen	voici, voilà	ایشته
pomo	pomme	الما
kiu	qui, lequel, laquelle	کیم

n	marque l'accusatif ou complément direct	مفعول به و یا مفعول علامتی
mi	je, moi	بن
trovi	trouver	بولمق
is	marque le passé	فعل ماضی علامتی
tero	terre	طوپراق
ŝtono	pierre	طاش

§ 7

Leono estas forta. — La dentoj de leono estas akraj. — Al leono ne donu la manon. — Mi vidas leonon. — Resti kun leono estas danĝere. — Kiu kuraĝas rajdi sur leono? — Mi parolas pri leono.

forta	fort	قوتلی
dento	dent	دیش
j	marque le pluriel	جمع علامتی
de	de	حرف جر (دن، نك)
akra	aigu	كسكین
doni	donner	ویرمك
u	marque l'impératif	امر حاضر علامتی
mano	main	ال
vidi	voir	كورمك
resti	rester	قالمق
kun	avec	ایله
danĝero	danger	تهلكه، مخاطره

e	marque l'adverbe	ظرف وصفى علامتى
kuraĝa	courageux	جسارتلى
rajdi	aller à cheval	آت ايله كيتمك
i	marque l'infinitif	مصدر علامتى
paroli	parler	سويلمك
pri	sur, touchant, de	دائر، متعلق

§ 8

La patro estas bona.—Jen kuŝas la ĉapelo de la patro.—Diru al la patro, ke mi estas diligenta.—Mi amas la patron.—Venu kune kun la patro.—La filo staras apud la patro —La mano de Johano estas pura.—Mi konas Johanon.—Ludoviko, donu al mi panon —Mi manĝas per la buŝo kaj flaras per la nazo.—Antaŭ la domo staras arbo.—La patro estas en la ĉambro.

bona	bon	ايى
ĉapelo	chapeau	شابقه
diri	dire	ديمك
ke	que	كه
diligenta	diligent, assidu	مداوم
ami	aimer	سومك
veni	venir	كلمك
kune	ensemble	براكده، برابر
filo	fils	اوغل

stari	être debout	آياقده طورمق
apud	auprès de	ياقيننده يانىده
pura	pur, propre	تميز. صاف
koni	connaître	طانيمق
pano	pain	اكمك
manĝi	manger	ييمك
per	au moyen de	طرفندن، واسطه‌سيله
buŝo	bouche	آغيز
flari	flairer, sentir	قوقلامق
nazo	nez	بورون
antaŭ	devant	اوكنده
domo	maison	خانه، او
arbo	arbre	آغاج، اوطه
ĉambro	chambre	اوطه

§ 9

La birdoj flugas —La kanto de la birdoj estas agrablà. —Donu al la birdoj akvon, ĉar ili volas trinki. —La knabo forpelis la birdojn. —Ni vidas per la okuloj kaj aŭdas per la oreloj. —Bonaj infanoj lernas diligente. —Aleksandro ne volas lerni, kaj tial mi batas Aleksandron. —De la patro mi ricevis libron kaj de la frato mi ricevis plumon. —Mi venas de la avo, kaj mi iras nun al la onklo. —Mi legas libron. —La patro ne legas libron, sed li skribas leteron.

flugi	voler (avec des ailes)	اوچمق
kanti	chanter	ترکى چاغيرمق، تغنى ايتمك

agrabla	agréable	لطيف
akvo	eau	صو
ĉar	car, parce que	زيرا، چونكه
ili	ils, elles	اونلر
voli	vouloir	ايسته‌مك
trinki	boire	ايچمك
knabo	garçon	اوغلان
for	loin, hors	اوزاق، طيشارى
peli	chasser, renvoyer	قوغالامق
ni	nous	بز
okulo	œil	كوز
aŭdi	entendre	ايشتمك (طويمق)
orelo	oreille	قولاق
lerni	apprendre	اوكرنمك
tial	c'est pourquoi	بونك ايچون
bati	battre	دوكمك
ricevi	recevoir, obtenir	اخذ ايتمك
avo	grand-père	دده
iri	aller	كيتمك
nun	maintenant	شمدى
onklo	oncle	عموجه، دايى
legi	lire	اوقومق
sed	mais	لاكن، فقط
li'	il, lui	او
k rib	écrire	يازمق
letero	lettre, épître	مكتوب

§ 10.

Papero estas blanka. — Blanka papero kuŝas sur la tablo. — La blanka papero jam ne kuŝas sur la tablo. — Jen estas la kajero de la juna fraŭlino. — La patro donis al mi dolĉan pomon. — Rakontu al mia juna amiko belan historion. — Mi ne amas obstinajn homojn. — Mi deziras al vi bonan tagon, sinjoro! — Bonan matenon! — Gojan feston! (mi deziras al vi). — Kia ĝoja festo! (estas hodiaŭ) — Sur la ĉielo staras la bela suno. — En la tago ni vidas la helan sunon, kaj en la nokto ni vidas la palan lunon kaj la belajn stelojn. — La papero estas tre blanka, sed la neĝo estas pli blanka. — Lakto estas pli nutra, ol vino. — Mi havas pli freŝan panon, ol vi. — Ne, vi eraras, sinjoro: via pano estas malpli freŝa, ol mia. — El ĉiuj miaj infanoj Ernesto estas la plej juna. — Mi estas tiel forta, kiel vi. — El ĉiuj siaj fratoj Antono estas la malplej saĝa.

papero	papier	کاغد
blanka	blanc	بیاض
kajero	cahier	دفتر
juna	jeune	کنج
fraŭlo	homme non marié	بکار

in	marque le féminin ; ex. : **patro** père — **patrino** mère **fraŭlino** demoiselle, mademoiselle	مؤنث علامتی مثلا **patro** پدر **patrino** والده **fraŭlino** قیز
dolĉa	doux	طاتلی
rakonti	raconter	نقل و حکایه ایتمك
mia	mon	بنم
amiko	ami	دوست
bela	beau	کوزل
historio	histoire	تارخ (حکایه)
obstina	entêté, obstiné	عنادجی
deziri	désirer	ارزو ایتمك
vi	vous, toi, tu	سن و سز
tago	jour	کون، کوندوز
sinjoro	monsieur	افندی
mateno	matin	صباح
ĝoji	se réjouir	مسرور اولمق
festi	fêter	یورطی طوتمق
kia	quel	هانکی
hodiaŭ	aujourd'hui	بو کون
en	dans	ده، ایچنده
hela	clair (qui n'est pas obscur)	آیدینلق
nokto	nuit	کیجه
pala	pâle	صولغون، صاری
luno	lune	آی (قمر)
stelo	étoile	ییلدیز
neĝo	neige	قار
pli	plus	دها

lakto	lait	سود
nutri	nourrir	بسله‌مك
ol	que (dans une comparaison)	اوندن (مقایسه‌ده)
vino	vin	شراب
ĥavi	avoir	مالك اولمق
freŝa	frais, récent	تازه
erari	errer	یاكلمق
mal	marque les contraires; ex. **bona** — bon **malbona** mauvais ; **estimi** estimer—**malestimi** mépriser	ضدیت علامتی مثلا **bona** ایی **malbona** فنا **estimi** حرمت ایتمك **malestimi** اعتبار ایتمه‌مك
el	de, d'entre, é-ex	ادات ابتدا (دن)
ĉiu	chacun	هربری، هركس
(**ĉiuj**	tous	هپ، بتون
plej	le plus	اك
tiel	ainsi, de cette manière	بویله
kiel	comment	نصل
si	soi, se	كندی ، كندی كندینه
(**sia**	son, sa	(كندیسنك
saĝa	sage, sensé	اوصلو، كامل

§ 11.

La feino.

Unu vidvino havis du filinojn. La pli maljuna estis tiel simila al *la* patrino per sia

karaktero kaj vizaĝo, ke ĉiu, kiu ŝin vidis, povis pensi, ke li vidas la patrinon; ili ambaŭ estis tiel malagrablaj kaj tiel fieraj, ke oni ne povis vivi kun ili. La pli juna filino, kiu estis la plena portreto de sia patro laŭ sia boneco kaj honesteco, estis krom tio unu el la plej belaj knabinoj, kiujn oni povis trovi.

feino	fée	پری
unu	un	بر
vidvo	veuf	دول . طول . ارمل
du	deux	ایکی
simila	semblable	بکزر، اویغون
karaktero	caractère	خوی، طبیعت
vizaĝo	visage	یوز، چهره
povi	pouvoir	قادر اولمق، یاپه‌بیلمك
pensi	penser	دوشونمك
ambaŭ	l'un et l'autre	بری و دیکری
fiera	fier, orgueilleux	مغرور، کبرلی
oni	on	ادات مجهول
vivi	vivre	یشامق
plena	plein	طولو
portreto	portrait	فوطوغراف، تصویر
laŭ	selon, d'après	کوره، نظراً
ec	marque la qualité (abstraitement) : ev. **bona** bon **boneco** bonté; **viro** homme — **vireco** virilité	صفت علامتی (معنوی، موهوم بر صورتله) مثلا **bona** ایی **boneco** ایيلك **viro** اركك **vireco** اركڪلك

honesta	honnête	ناموسلى
krom	hors, hormis, excepté	دن ماعدا، دن بشقه
tio	cela	شو

§ 12.

Du homoj povas pli multe fari ol unu. — Mi havas nur unu buŝon, sed mi havas du orelojn. — Li promenas kun tri hundoj. — Li faris ĉion per la dek fingroj de siaj manoj — El ŝiaj multaj infanoj unuj estas bonaj kaj aliaj estas malbonaj. — Kvin kaj sep faras dek du. — Dek kaj dek faras dudek. — Kvar kaj dek ok faras dudek du. — Tridek kaj kvardek kvin faras sepdek kvin. — Mil okcent naŭdek tri. — Li havas dek unu infanojn. — Sesdek minutoj faras unu horon, kaj unu minuto konsistas el sesdek sekundoj. — Januaro estas la unua monato de la jaro Aprilo estas la kvara, Novembro estas la dek-unua, Decembro estas la dek-dua. — La dudeka (tago) de Februaro estas la kvindek-unua tago de la jaro. — La sepan tagon de la semajno Dio elektis, ke ĝi estu pli sankta, ol la ses unuaj tagoj. — Kion Dio kreis en la sesa tago? — Kiun daton ni havas hodiaŭ? — Hodiaŭ estas la dudek sepa (tago) de Marto. — Georgo Vaŝington estis naskita la dudek duan de Februaro de la jaro mil sepcent tridek dua.

multe	beaucoup, nombreux	چوق
fari	faire	یاپمق
nur	seulement, ne... que	یالکز، آنجق
promeni	se promener	کزنمك، تنزه ایتمك
tri	trois	اوچ
hundo	chien	کوپك، کلب
ĉio	tout	هپسی، جمله‌سی
dek	dix	اون
fingro	doigt	پارمق
alia	autre	بشقه، دیکر
kvin	cinq	بش
sep	sept	یدی
kvar	quatre	درت
ok	huit	سکز
mil	mille (nombre)	بیك
cent	cent	یوز
naŭ	neuf (9)	طقوز
ses	six	آلتی
minuto	minute	دقیقه
horo	heure	ساعت
konsisti	consister	حاوی، عبارت اولمق
sekundo	seconde	ثانیه
Januaro	Janvier	کانون ثانی
monato	mois	آی
jaro	année	سنه
Aprilo	Avril	نیسان
Novembro	Novembre	تشرین ثانی
Decembro	Décembre	کانون اول
Februaro	Février	شباط

semajno	semaine	هفته
Dio	Dieu	الله، جناب حق
elekti	choisir	انتخاب ايتمك، سچمك
ĝi	cela, il, elle	او، شو
sankta	saint	مبارك، مقدس، عزيز
krei	créer	خلق ايتمك، يارآتمق
dato	date	تاريخ
Marto	Mars	مارت
naski	enfanter, faire naître	طوغورمق، توليد ايتمك
it	marque le participe passé passif	ماضى اسم مفعول علامتى

§ 13.

La feino (Daŭrigo).

Ĉar ĉiu amas ordinare personon, kiu estas simila al li, tial tiu ĉi patrino varmege amis sian pli maljunan filinon, kaj en tiu sama tempo ŝi havis teruran malamon kontraŭ la pli juna. Ŝi devigis ŝin manĝi en la kuirejo kaj laboradi senĉese. Inter aliaj aferoj tiu ĉi malfeliĉa infano devis du fojojn en ĉiu tago iri ĉerpi akvon en tre malproksima loko kaj alporti domen plenan grandan kruĉon.

daŭri	durer	سورمك
ig	faire . . .; ex. **pura** pur, propre — **purigi** nettoyer; **morti** mourir — **mortigi** tuer (faire mourir)	ياپمق، حاله كتيرمك مثلا **pura** تميز **purigi** تميزلمك **morti** اولمك **mortigi** اولديرمك

ordinara	ordinaire	عادی
persono	personne	شخص ، كیمسه
tiu	celui-là	او
ĉi	ce qui est le plus près ; ex. **tiu** celui-là — **tiu ĉi** celui-ci	دها یقینده tiu او tiu ĉi بو
varma	chaud	صیجاق
eg	marque augmentation, plus haut degré ; ex. **pordo** porte- **pordego** grande porte ; **peti** prier — **petegi** supplier	تفضیل و تزیید علامتی ، مثلا pordo قپو pordego بیوك قپو peti رجا ایتمك petegi یالوارمق ، استرحام ایتمك
sama	même (qui n'est pas autre)	طبق . عینی
tempo	temps (durée)	وقت ، زمان
teruro	terreur, effroi	دهشت ، بیوك قورقو
kontraŭ	contre	قارشو ، علیهنده
devi	devoir	مجبور ، لازم اولمق
kuiri	faire cuire	پیشیرمك
ej	marque le lieu spécialement affecté à... ex. **preĝi** prier — **preĝejo** église ; **kuiri** faire cuire — **kuirejo** cuisine	محل ، مكان علامتی preĝi دعا ایتمك preĝejo عبادت یری kuiri پیشیرمك kuirejo مطبخ
labori	travailler	چالیشمق
ad	marque durée dans l'action : ex. **pafo** coup de fusil — **pafado** fusillade	مدت ودوام علامتی pafo سلاح سسی pafado سلاح پاطردیسی

sen	sans	غير ، سز
ĉesi	cesser	کسمك ، دوام ایتمامك
inter	entre, parmi	بين ، اره‌سنده
afero	affaire	ایش ، شیٔ
feliĉa	heureux	بختيار
fojo	fois	دفعه
ĉerpi	puiser	صو چکمك
tre	très	چوق ، پك
proksima	proche, près de	یقین ، قریب
loko	place, lieu	یر ، مکان
porti	porter	گتورمك
n	marque l'accusatif et le lieu où l'on va	مفعول به و محل عزیمتی کوسترن ادات در
kruĉo	cruche	دستی

§ 14.

Mi havas cent pomojn. — Mi havas centon da pomoj. — Tiu ĉi urbo havas milionon da loĝantoj. — Mi aĉetis dekduon (aŭ dek-duon) da kuleroj kaj du dekduojn da forkoj. — Mil jaroj (aŭ milo da jaroj) faras miljaron. — Unue mi redonas al vi la monon, kiun vi pruntis al mi; due mi dankas vin por la prunto; trie mi petas vin ankaŭ poste prunti al mi, kiam mi bezonos monon. — Por ĉiu tago mi ricevas kvin frankojn, sed por la hodiaŭa tago mi ricevis duoblan pagon, t. e. (= tio estas) dek frankojn. — Kvinoble sep estas tridek kvin. — Tri estas duono

de ses. — Ok estas kvar kvinonoj de dek. — Kvar metroj da tiu ĉi ŝtofo kostas naŭ frankojn; tial du metroj kostas kvar kaj duonon frankojn (aŭ da frankoj). — Unu tago estas tricent-sesdek-kvinono aŭ tricent-sesdek-sesono de jaro. — Tiuj ĉi du amikoj promenas ĉiam duope. — Kvinope ili sin ĵetis sur min, sed mi venkis ĉiujn kvin atakantojn. — Por miaj kvar infanoj mi aĉetis dek du pomojn, kaj al ĉiu el la infanoj mi donis po tri pomoj. — Tiu ĉi libro havas sesdek paĝojn; tial, se mi legos en ĉiu tago po dek kvin paĝoj, mi finos la tutan libron en kvar tagoj.

on	marque les nombres fractionnaires; ex. **kvar** quatre — **kvarono** le quart	اعداد کسریه علامتی مثلا kvar درت kvarono ربع ، چاریك ، kvinono بشده بر
da	de (après les mots marquant mesure, poids, nombre)	اولچی ، ثقلت و عدد کوسترن کلمه‌لردن صکره قونیلور برادات
urbo	ville	شهر
loĝi	habiter, loger	ساکن اولمق اقامت ایتمك
ant	marque le participe actif	حال اسم فاعل علامتی
aĉeti	acheter	صاتین آلمق
aŭ	ou	یاخود ، یا
kulero	cuillère	قاشق
forko	fourchette	چتال

re	de nouveau, de retour	ينه ، يكيدن
mono	argent (monnaie)	پاره
prunti	prêter	اودونج ويرمك ، اقراض ايتمك
danki	remercier	تشكر ايتمك
por	pour	ايچون
peti	prier	رجا ايتمك
ankaŭ	aussi	دخی
post	après	صكره
kiam	quand, lorsque	نه وقت
bezoni	avoir besoin de	لزومی اولمق ، احتياجی اولمق
obl	maque l'adjectif numéral multiplicatif ; ex. **du** deux — **duobla** double	ادات ضعف وتكثر : مثلا **du** ايكی **duobla** ايكی قات
pagi	payer	ادا و تأديه ايتمك
ŝtofo	étoffe	قماش
kosti	coûter	دكمك
ĉiam	toujours	دائما ، هر وقت
op	marque l'adjectif numéral collectif ; ex. **du** deux-**duope** à deux	ادات توزيعی مثلا **du** ايكی **duope** ايكيشر ايكيشر
ĵeti	jeter	آتمق
venki	vaincre	غلبه ايتمك ، يكمك
ataki	attaquer	هجوم ايتمك
paĝo	page (d'un livre)	صحيفه
se	si	اگر

fini	finir	بيتيرمك
tuta	entier, total	هپسى ، كاملاً

§ 15.

La feino (Daŭrigo).

En unu tago, kiam ŝi estis apud tiu fonto, venis al ŝi malriĉa virino, kiu petis ŝin, ke ŝi donu al ŝi trinki. "Tre volonte, mia bona," diris la bela knabino. Kaj ŝi tuj lavis sian kruĉon kaj ĉerpis akvon en la plej pura loko de la fonto kaj alportis al la virino, ĉiam subtenante la kruĉon, por ke la virino povu trinki pli oportune. Kiam la bona virino trankviligis sian soifon, ŝi diris al la knabino: "Vi estas tiel bela, tiel bona kaj tiel honesta, ke mi devas fari al vi donacon" (ĉar tio ĉi estis feino, kiu prenis sur sin la formon de malriĉa vilaĝa virino, por vidi, kiel granda estos la ĝentileco de tiu ĉi juna knabino). "Mi faras al vi donacon," daŭrigis la feino, "ke ĉe ĉiu vorto, kiun vi diros, el via buŝo eliros aŭ floro aŭ multekosta ŝtono."

fonto	source	پیكار ، منبع
riĉa	riche	زنكين ، غنى
viro	homme (sexe)	آدم
volonte	volontiers	مع‌الممنونيه
tuj	tout de suite, aussitôt	همان ، عقيبنده

lavi	laver	ییقامق
sub	sous	آلتنده ، تحت
teni	tenir	طوتمق
oportuna	commode, qui est à propos	اویغون، مناسب
trankvila	tranquille	راحت
soifi	avoir soif	صوصامق
donaci	faire cadeau	بخشیش و هدیه ویرمك
preni	prendre	آلمق
formo	forme	شكل، صورت
vilaĝo	village	كوی، ناحیه
ĝentila	gentil, poli	تربیه‌لی، ادبلی
ĉe	chez	نزدنده، ده

§ 16.

Mi legas. — Ci skribas (anstataŭ "ci" oni uzas ordinare "vi"). — Li estas knabo, kaj ŝi estas knabino. — La tranĉilo tranĉas bone, ĉar ĝi estas akra. — Ni estas homoj. — Vi estas infanoj. — Ili estas rusoj. — Kie estas la knaboj? — Ili estas en la ĝardeno. — Kie estas la knabinoj! — Ili ankaŭ estas en la ĝardeno. — Kie estas la tranĉiloj? — Ili kuŝas sur la tablo. — Mi vokas la knabon, kaj li venas. — Mi vokas la knabinon, kaj ŝi venas. — La infano ploras, ĉar ĝi volas manĝi. — La infanoj ploras, ĉar ili volas manĝi. — Knabo, vi estas neĝentila. — Sinjoro, vi estas neĝentila. — Sinjoroj, vi estas neĝentilaj. — Mia hundo, vi estas tre fidela. —

Oni diras, ke la vero ĉiam venkas. — En la vintro oni hejtas la fornojn. — Kiam oni estas riĉa (aŭ riĉaj), oni havas multajn amikojn.

ci	tu, toi	سن
anstataŭ	au lieu de	يرينه
uzi	employer	قوللانمق، استعمال ايتمك
tranĉi	trancher, couper	كسمك
il	instrument; ex. **tondi** tondre — **tondilo** ciseaux; **pafi** tirer (coup de feu)—**pafilo** fusil	آلت مثلا **tondi** كسمك **tondilo** مقراض **pafi** آتش ايتمك **pafilo** سلاح
ruso	russe	روسيالى
ĝardeno	jardin	بغچه
voki	appeler	چاغيرمق
voli	vouloir	ايستهمك
fidela	fidèle	صادق، مستقيم
vero	vérité	حقيقت
vintro	hiver	قيش
hejti	chauffer, faire du feu	ايصتمق
forno	fourneau, poële, four	اوجاق، فرون

§ 17.

La feino (Daŭrigo).

Kiam tiu ĉi bela knabino venis domen, ŝia patrino insultis ŝin, kial ŝi revenis tiel malfrue

de la fonto. “Pardonu al mi, patrino,” diris la malfeliĉa knabino, “ke mi restis tiel longe”. Kaj kiam ŝi parolis tiujn ĉi vortojn, elsaltis el ŝia buŝo tri rozoj, tri perloj kaj tri grandaj diamantoj. “Kion mi vidas!” diris ŝia patrino kun grandega miro. “Ŝajnas al mi, ke el ŝia buŝo elsaltas perloj kaj diamantoj! De kio tio ĉi venas, mia filino?” (Tio ĉi estis la unua fojo, ke ŝi nomis ŝin sia filino). La malfeliĉa infano rakontis al ŝi naive ĉion, kio okazis al ŝi, kaj dum ŝi parolis, elfalis el ŝia buŝo multego da diamantoj. “Se estas tiel,” diris la patrino, mi devas tien sendi mian filinon. Marinjo, rigardu, kio eliras el la buŝo de via fratino, kiam ŝi parolas; ĉu ne estus al vi agrable havi tian saman kapablon? Vi devas nur iri al la fonto ĉerpi akvon; kaj kiam malriĉa virino petos de vi trinki, vi donos ĝin al ŝi ĝentile.”

insulti	injurier	سوومك ، سب وشتم ایتمك
kial	pourquoi	نیچون
frue	de bonne heure	ایركن
pardoni	pardonner	عفو ایتمك
longa	long	اوزون
salti	sauter, bondir	آتلامق ، صیچرامق
perlo	perle	اینجو
granda	grand	بیوك
diamanto	diamant	الماس
miri	s'étonner, admirer	تعجب ایتمك، حیرت ایتمك

ŝajni	sembler	كورنمك، ظن اولنمق
nomi	nommer, appeler	اسم قويمق، تسميه ايتمك
naiva	naïf	ساده دل
okazi	avoir lieu, arriver	واقع اولمق، وقوع بولمق
dum	pendant, tandis que	ظرفنده
sendi	envoyer	كوندرمك
kapabla	capable, apte	قادر، مقتدر

§ 18.

Li amas min, sed mi lin ne amas. — Mi volis lin bati, sed li forkuris de mi. — Diru al mi vian nomon. — Ne skribu al mi tiajn longajn leterojn. — Venu al mi hodiaŭ vespere. — Mi rakontos al vi historion. — Ĉu vi diros al mi la veron? — La domo apartenas al li. — Li estas mia onklo, ĉar mia patro estas lia frato. — Sinjoro Petro kaj lia edzino tre amas miajn infanojn; mi ankaŭ tre amas iliajn (infanojn). — Montru al ili vian novan veston. — Mi amas min mem, vi amas vin men, li amas sin mem, kaj ĉiu homo amas sin mem. — Mia frato diris al Stefano, ke li amas lin pli, ol sin mem. — Mi zorgas pri ŝi tiel, kiel mi zorgas pri mi mem; sed ŝi mem tute ne zorgas pri si kaj tute sin ne gardas. — Miaj fratoj havis hodiaŭ gastojn; post la vespermanĝo niaj fratoj eliris kun la gastoj el sia domo kaj akompanis ilin

ĝis ilia domo. — Mi jam havas mian ĉapelon; nun serĉu vi vian. — Mi lavis min en mia ĉambro, kaj ŝi lavis sin en sia ĉambro. — La infano serĉis sian pupon; mi montris al la infano, kie kuŝas ĝia pupo. — Oni ne forgesas facile sian unuan amon.

kuri	courir	قوشمق
vespero	soir	اقشام
ĉu	est-ce que	عجباء ادات استفهام
edzo	mari, époux	قوجه، زوج
montri	montrer	كوسترمك
nova	nouveau	يكى، جديد
vesti	vêtir habiller	كيديرمك
mem	même (moi-, toi-, etc.)	بالذات، كنديسى
zorgi	avoir soin	دقت ايتمك، اهتمام ايتمك
gardi	garder	آليقويمق، محافظه ايتمك
gasto	hôte	مسافر
akompani	accompagner	رفاقت ايتمك
ĝis	jusqu'à	......يه قدر
serĉi	chercher	ارەمق
pupo	poupée	قوقله، بيبك
forgesi	oublier	اونوتمق
facila	facile	قولاى، سهيل

§ 19.

La feino (Daŭrigo).

"Estus tre bele," respondis la filino malĝentile, "ke mi iru al la fonto!" — "Mi volas

ke vi tien iru," diris la patrino, "kaj iru tuj!" La filino iris, sed ĉiam murmurante. Ŝi prenis la plej belan, arĝentan vazon, kiu estis en la loĝejo. Apenaŭ ŝi venis al la fonto, ŝi vidis unu sinjorinon, tre riĉe vestitan, kiu eliris el la arbaro kaj petis de ŝi trinki (tio ĉi estis tiu sama feino, kio prenis sur sin la formon kaj la vestojn de princino, por vidi, kiel granda estos la malboneco de tiu ĉi knabino). "Ĉu mi venis tien ĉi," diris al ŝi la malĝentila kaj fiera knabino, "por doni al vi trinki? Certe, mi alportis arĝentan vazon speciale por tio, por doni trinki al tiu ĉi sinjorino! Mia opinio estas: prenu mem akvon, se vi volas trinki" — "Vi tute ne estas ĝentila," diris la feino sen kolero. "Bone, ĉar vi estas tiel servema, mi faras al vi donacon, ke ĉe ĉiu vorto, kiun vi parolos, eliros el via buŝo aŭ serpento aŭ rano."

us	marque le conditionnel (ou le subjonctif)	صیغهٔ شرطیه علامتی
murmuri	murmurer, grommeler	مرلدانمق
vazo	vase	قاب، كاسه
arĝento	argent (métal)	كموش
apenaŭ	à peine	همان، انجق
ar	une réunion de certains objets; ex. **arbo** arbre — **arbaro** fôret	اشیای متنوعه‌نك جمعی مثلا : **arbo** اغاج **arbaro** اورمان

princo	prince	پرنس
certa	certain	شبهه‌سز
speciala	spécial	خصوصی
opinio	opinion	رأی، مطالعه
koleri	se fâcher	قیزمق
servi	servir	خدمت ایتمك
em	qui a le penchant, l'habitude; ex. **babili** babiller - **babilema** babillard	ادات عادت و رغبت مثلا : **babili** گوه‌زه‌لك ایتمك **babilema** گوه‌زه
serpento	serpent	ییلان
rano	grenouille	قوربغه

§ 20.

Nun mi legas, vi legas kaj li legas; ni ĉiuj legas. — Vi skribas, kaj la infanoj skribas; ili ĉiuj sidas silente kaj skribas.— Hieraŭ mi renkontis vian filon, kaj li ĝentile salutis min.— Hodiaŭ estas sabato, kaj morgaŭ estas dimanĉo. Hieraŭ estis vendredo, kaj postmorgaŭ estos lundo.— Antaŭ tri tagoj mi vizitis vian kuzon kaj mia vizito faris al li plezuron.— Ĉu vi jam trovis vian horloĝon? — Mi ĝin ankoraŭ ne serĉis; kiam mi finos mian laboron, mi serĉos mian horloĝon, sed mi timas, ke mi ĝin jam ne trovos. — Kiam mi venis al li, li dormis; sed mi lin vekis. — Se mi estus sana, mi estus feliĉa. — Se li scius, ke mi estas tie ĉi, li tuj venus al mi.— Se la lernanto scius bone sian lecionon,

la instruanto lin ne punus.— Kial vi ne respondas al mi? — Ĉu vi estas surda aŭ muta? — Iru for! — Infano, ne tuŝu la spegulon!— Karaj infanoj, estu ĉiam honestaj! — Li venu, kaj mi pardonos al li. — Ordonu al li, ke li ne babilu. Petu ŝin, ke ŝi sendu al mi kandelon. — Ni estu gajaj, ni uzu bone la vivon, ĉar la vivo ne estas longa. — Ŝi volas danci. — Morti pro la patrujo estas agrable. — La infano ne ĉesas petoli.

sidi	être assis	اوتورمش اولمق
silenti	se taire	سكوت ايتمك، صوصمق
hieraŭ	hier	دون
renkonti	rencontrer	تصادف ايتمك
saluti	saluer	سلام ويرمك
sabato	samedi	جمعه ايرتسی
morgaŭ	demain	يارين
dimanĉo	dimanche	پازار
vendredo	vendredi	جمعه
lundo	lundi	پازار ايرتسی
viziti	visiter	زيارت ايتمك
kuzo	cousin	عموجه، دايی، خاله، تيزه زاده
plezuro	plaisir	لطف و عنايت، حظ، تلذذ
horloĝo	horloge, montre	ساعت
timi	craindre	قورقمق
dormi	dormir	اويومق
veki	réveiller, éveiller	اوياندرمق

scii	savoir	بیلمك
leciono	leçon	درس
instrui	instruire, enseigner	اوكرتمك، تدریس ایتمك
puni	punir	جزا ویرمك
surda	sourd	صاغیر
muta	muet	صامت، دیلسز
tuŝi	toucher	طوقونمق
spegulo	miroir	آینه
kara	cher	عزیز
ordoni	ordonner	امر ایتمك
babili	babiller	كوه‌زه‌لك ایتمك
kandelo	chandelle	موم، شمع
gaja	gai	شن، مسرور
danci	danser	دانس، رقص ایتمك
morti	mourir	اولمك
petoli	faire le polisson, faire des bêtises	چاپقنلق ایتمك
uj	qui porte, qui contient, qui est peuplé de; exemp. **pomo** pomme — **pomujo** pommier; **cigaro** cigare — **cigarujo** porte-cigares; **Turko** Turc—**Turkujo** Turquie	ادات مسكن و سائره در كه برشیئك حاوی اولدیغی وساكن اولنان محل ارائه ایدر. مثلا **pomo** الما **pomujo** الما اغاجی **cigaro** سیغاره **cigarujo** سیغاره طبقه‌سی **Turko** ترك **Turkujo** تركیا

§ 21.

La feino (Daŭrigo)

Apenaŭ ŝia patrino ŝin rimarkis, ŝi kriis al ŝi: «Nu, mia filino?» — «Jes, patrino», respondis al ŝi la malĝentilulino, elĵetante unu serpenton kaj unu ranon.— «Ho, ĉielo!» ekkriis la patrino «kion mi vidas? Ŝia fratino en ĉio estas kulpa; mi pagos al ŝi por tio ĉi!» Kaj ŝi tuj kuris bati ŝin. La malfeliĉa infano forkuris kaj kaŝis sin en la plej proksima arbaro. La filo de la reĝo, kiu revenis de ĉaso, ŝin renkontis; kaj, vidante, ke ŝi estas tiel bela, li demandis ŝin, kion ŝi faras tie ĉi tute sola kaj pro kio ŝi ploras.— «Ho ve, sinjoro, mia patrino forpelis min el la domo».

rimarki	remarquer	اخطار ایتمك
krii	crier	باغیرمق
nu	eh bien	او حالده، ای ! پکی ! صکره !
jes	oui	اوت
ek	indique une action qui commence ou qui est momentanée; ex. **kanti** chanter **ekkanti** commencer à chanter; **krii** crier — **ekkrii** s'écrier.	ادات ابتدا در که بر ایشك مباشرتی ایله مدت قلیله‌یی ارائه، ایدر مثلا **kanti** ترکی چاغیرمق **ekkanti** تغنی ایتمکه باشلامق
kulpa	coupable	قباحتلی
kaŝi	cacher	صاقلامق

reĝo	roi	قرال، پادشاه
ĉasi	chasser (vénerie)	آولامق
demandi	demander, questionner	صورمق سؤال ایتمك
sola	seul	یالکز
pro	à cause de pour	سببدن طولایی
ho	oh !	اوه ! آی !
ve	malheur !	هیهات

§ 22.

Fluanta akvo estas pli pura, ol akvo staranta senmove. — Promenante sur la strato, mi falis — Kiam Nikodemo batas Josefon, tiam Nikodemo estas la batanto kaj Josefo estas la batato. — Al homo, pekinta senintence, Dio facile pardonas. — Trovinte pomon mi ĝin manĝis. — La falinta homo ne povis sin levi. — Ne riproĉu viam amikon, ĉar vi mem plimulte meritas riproĉon; li estas nur unufoja mensoginto dum vi estas ankoraŭ nun ĉiam mensoganto.— La tempo pasinta jam neniam revenos; la tempon venontan neniu ankoraŭ konas. — Venu, ni atendas vin, Savonto de la mondo.— En la lingvo « Esperanto » ni vidas la estontan lingvon de la tuta mondo.—Aŭgusto estas mia plej amata filo.— Mono havata estas pli grava ol havita.— Pasero kaptita estas pli bona, ol aglo kaptota.— La soldatoj kondu-

kis la arestitojn tra la stratoj. — Li venis al mi tute ne atendite. — Homo, kiun oni devas juĝi, estas juĝoto.

flui	couler	آقمق
movi	mouvoir	تحريك ايتمك، قيملداتمق
strato	rue	سوقاق
fali	tomber	دوشمك
at	marque le participe présent passif	حال اسم مفعول علامتى
peki	pécher	كناه ايشله‌مك
int	marque le participe passé du verbe actif	ماضى اسم فاعل علامتى
intenci	se proposer de	نيتنده اولمق، نيتده بولنمق
levi	lever	قالديرمق
riproĉi	reprocher	تكدير ايتمك
meriti	mériter	لايق اولمق
mensogi	mentir	يالان سويله‌مك
pasi	passer	كچمك
neniam	ne...jamais	اصلا، هيچ بر وقت
ont	marque le participe futur d'un verbe actif	مستقبل اسم فاعل علامتى
neniu	personne	هيچ بر كيمسه
atendi	attendre	بكله‌مك، انتظارده اولمق
savi	sauver.	قورتارمق
mondo	monde	دنيا، كرهٔ ارض
lingvo	langue	لسان
grava	grave, important	مهم، اهميتلى

pasero	passereau	سرچه قوشی
kapti	attraper	قاپمق
aglo	aigle	قارتال
ot	marque le pârticipe futur d'un verbe passif	مستقبل اسم مفعول علامتی
soldato	soldat	عسكر، نفر
konduki	conduire	رهبرلك ايتمك، كوتورمك
aresti	arrêter	توقيف ايتمك
tra	à travers	ارهسندن، ايچندن
juĝi	juger	حكم ايتمك

§ 23.

La feino (Fino)

La reĝido, kiu vidis, ke el ŝia buŝo eliris kelke da perloj kaj kelke da diamantoj, petis ŝin, ke ŝi diru al li, de kie tio ĉi venas. Ŝi rakontis al li sian tutan aventuron. La reĝido konsideris, ke tia kapablo havas pli grandan indon, ol ĉio, kion oni povus doni dote al alia fraŭlino, forkondukis ŝin al la palaco de sia patro, la reĝo, kie li edziĝis je ŝi. Sed pri ŝia fratino ni povas diri, ke ŝi fariĝis tiel malaminda, ke ŝia propra patrino ŝin forpelis de si; kaj la malfeliĉa knabino, multe kurinte kaj trovinte neniun, kiu volus ŝin akcepti, baldaŭ mortis en angulo de arbaro.

kelke	quelque	بعض ، بر قاچ
aventuro	aventure	واقعه، ماجرا
konsideri	considérer	تقديم ايتمك ، نظر اهميته آلمق
inda	mérite, qui mérite, est digne	ادات لايق
doto	dot	جهاز
palaco	palais	سراى
iĝ	se faire, devenir... ex. **pala** pâle — **paliĝi** pâlir ; **sidi** être assis **sidiĝi** s'asseoir	بر حاله منقلب اولمق : مثلا **pala** صارى **paliĝi** صارى يه منقلب اولمق **sidi** اوطورمش اولمق **sidiĝi** اوطورمق
je	se traduit par différentes prépositions	معانئ مختلفه ده مستعملدر
propra	propre (à soi)	خاص، مخصوص، ذاتى
akcepti	accepter	قبول ايتمك
baldaŭ	bientôt	هنوز ، يقينده
angulo	coin, angle	كوشه ، زاويه

§ 24.

Nun li diras al mi la veron.— Hieraŭ li diris al mi la veron.— Li ĉiam diradis al mi la veron.— Kiam vi vidis nin en la salono, li jam antaŭe diris al mi la veron (aŭ li estis dirinta al mi la veron). — Li diros al mi la veron. — Kiam vi venos al mi, li jam antaŭe diros al mi la veron (aŭ li estos dirinta al mi la veron ; aŭ antaŭ ol vi venos al mi, li diros al mi la veron).— Se mi petus lin, li dirus al mi la veron.

Mi ne farus la eraron, se li antaŭe dirus al mi la veron (aŭ se li estus dirinta al mi la veron).— Kiam mi venos, diru al mi la veron. Kiam mia patro venos, diru al mi antaŭe la veron (aŭ estu dirinta al mi la veron).— Mi volas diri al vi la veron.— Mi volas, ke tio, kion mi diris, estu vera (aŭ mi volas esti dirinta la veron).

salono	salon	صالون . مسافر اوطەسی
os	marque le futur	استقبال علامتی

§ 25.

Mi estas amata. Mi estis amata. Mi estos amata. Mi estus amata. Estu amata.— Vi estas lavita. Vi estis lavita. Vi estos lavita. Vi estus lavita. Estu lavita. Esti lavita.— Li estas invitota. Li estis invitota. Li estos envitota. Li estus invitota. Estu invitota. Esti invitota.—Tiu ĉi komercaĵo estas ĉiam volonte aĉetata de mi. La surtuto estas aĉetita de mi, sekve ĝi apartenas al mi.— Kiam via domo estis konstruata, mia domo estis jam longe konstruita.—Mi sciigas, ke de nun la ŝuldoj de mia filo ne estos pagataj de mi. — Estu trankvila, mia tuta ŝuldo estos pagita al vi baldaŭ.— Mia ora ringo ne estus nun tiel longe serĉata, se ĝi ne estus tiel lerte kaŝita de vi.— Laŭ la projekto

de la inĝenieroj tiu ĉi fervojo estas konstruota en la daŭro de du jaroj; sed mi pensas, ke ĝi estos konstruata pli ol tri jarojn. — Honesta homo agas honeste. — La pastro, kiu mortis antaŭ nelonge (aŭ antaŭ nelonga tempo), loĝis longe en nia urbo. — Ĉu hodiaŭ estas varme aŭ malvarme? — Sur la kameno inter du potoj staras fera kaldrono; el la kaldrono, en kiu sin trovas bolanta akvo, eliras vaporo; tra la fenestro, kiu sin trovas apud la pordo, la vaporo iras sur la korton.

inviti	inviter	دعوت ایتمك
komerci	commercer	تجارت ایتمك
aĵ	quelque chose possédant une certaine qualité ou fait d'une certaine matière ex. **mola** mou **molaĵo** partie molle d'une chose	اشبو ذات بر ماده‌دن یاپیلان شیئی ارائه ایدر یاخود بعض اوصافی حائز اولور : مثلا : **mola** یموشاق **molaĵo** بر شیئك یموشاق قسمی
sekvi	suivre	اعقیب ایتمك
konstrui	construire	انشا ایتمك
ŝuldi	devoir (dette)	بورج ، دین ایتمك
oro	or (métal)	آلتون
ringo	anneau	یوکسك ، خلقه
lerta	adroit, habile	ماهر ، درایتلی
projekto	projet	لایحه
inĝeniero	ingénieur	مهندس
fero	fer	دمیر

vojo	route, voie	يول ، طريق
agi	agir	اجرا ايتمك
pastro	prêtre	پاپاس
kameno	cheminée	اوجاق
poto	pot	چناق ، چوملك
kaldrono	chaudron	قزغان
boli	bouillir	قاينامق ، خشلامق
vaporo	vapeur	بخار
pordo	porte	قپو
korto	cour	حولی

§ 26.

Kie vi estas? — Mi estas en la ĝardeno. Kien vi iras? — Mi iras en la ĝardenon. — La birdo flugas en la ĉambro (= ĝi estas en la ĉambro kaj flugas en ĝi). — La birdo flugas en la ĉambron (= ĝi estas ekster la ĉambro kaj flugas nun en ĝin). — Mi vojaĝas en Hispanujo. — Mi vojaĝas en Hispanujon. — Mi sidas sur seĝo kaj tenas la piedojn sur benketo. — Mi metis la mano sur la tablon. El sub la kanapo la muso kuris sub la liton, kaj nun ĝi kuras sub la lito. — Super la tero sin trovas aero. — Anstataŭ kafo li donis al mi teon kun sukero, sed sen kremo. — Mi staras ekster la domo, kaj li estas interne En la salono estis neniu krom li kaj lia fianĉino. — La hirundo flugis trans la riveron, ĉar trans la rivero sin trovis aliaj hirundoj. —

Mi restas tie ĉi laŭ la ordono de mia estro. Kiam li estis ĉe mi, li staris tutan horon apud la fenestro. — Li diras, ke mi estas atenta. — Li petas, ke mi estu atenta. — Kvankam vi estas riĉa, mi dubas, ĉu vi estas feliĉa. — Se vi scius, kiu li estas, vi lin pli estimus. — Se li jam venis, petu lin al mi. — Ho, Dio! kion vi faras! — Ha, kiel bele! — For de tie ĉi! — Fi, kiel abomene! Nu, iru pli rapide!

ekster	hors, en dehors de	ديشارى ، خارج
vojaĝi	voyager	بولجيلق ايتمك ، سير وسياحت ايتمك ، سفر ايتمك
piedo	pied	آياق
benko	banc	ماصه
et	marque diminution, décroissance ; ex. **muro** mur **mureto** petit mur; **ridi** rire **rideti** sourire	اكسيلمه تناقص علامتى مثلا **muro** ديوار **mureto** ديوارجق **ridi** كولك **rideti** كو- لومسمك، تبسم ايتمك
meti	mettre	قويمق، وضع ايتمك
kanapo	canapé	قناپه، مندر
muso	souris	فاره، صيچان
lito	lit	يتاق
super	au dessus de	اوستنده
aero	air	هوا
kafo	café	قهوه
teo	thé	چاى

sukero	sucre	شكر
kremo	crème	قيمق
interne	à l'intérieur, dedans	ایچریده، داخل
fianĉo	fiancé	نشانلی
hirundo	hirondelle	قیرلانغیج قوشی
trans	au delà	اوتهده، اوتهیه
rivero	rivière, fleuve	چای، نهر
estro	chef	رئیس، باش
atenta	attentif	دقتلی
kvankam	quoique	هرنهقدر، کرچه
dubi	douter	شبهه ایتمك
estimi	estimer	اعتبار و حرمت ایتمك
fi	fi donc !	تو! عیب!
abomeno	abomination	نفرت
rapida	rapide, vite	سرعتلی، سریع

§ 27.

La artikolo,, la " estas uzata tiam, kiam ni parolas pri personoj aŭ objektoj konataj. Gia uzado estas tia sama kiel en la aliaj lingvoj. La personoj, kiuj ne komprenas la uzadon ne la artikolo (ekzemple rusoj aŭ poloj, kiuj ne scias alian lingvon krom sia propra): povas en la unua tempo tute ne uzi la artikolon, ĉar ĝi estas oportuna sed ne necesa. Anstataŭ ,, la " oni povas ankaŭ diri ,, l' " (sed nur post prepozicio, kiu finiĝas per vokalo). — Vortoj kunmetitaj estas kreataj per

simpla kunligado de vortoj; oni prenas ordinare la purajn radikojn, sed, se la bonsoneco aŭ la klareco postulas, oni povas ankaŭ preni la tutan vorton, t. e. la radikon kune kun ĝia gramatika finiĝo. Ekzemploj: skribtablo aŭ skribotablo (= tablo sur kiu oni skribas); internacia (= kiu estas inter diversaj nacioj); tutmonda (= de la tuta mondo); unutaga (= kiu daŭras unu tagon); unuataga (= kiu estas en la unua tago); vaporŝipo (= ŝipo, kiu sin movas per vaporo); matenmanĝi, tagmanĝi, vespermanĝi; abonpago (= pago por la abono).

artikolo	article	حرف تعريف، مقاله
tiam	alors	او وقت، او حالده، اولزمان
objekto	objet	ماده، شئ
tia	tel	اونك كبي، بو ويا او قبيلدن
kompreni	comprendre	اكلامق
ekzemplo	exemple	مثال
polo	Polonais	پولونيالى
necesa	nécessaire	لازم، مقتضى
prepozicio	préposition	حرف جر، حرف الصاق
vokalo	voyelle	حرف صوتى، حرف صدا
kunmeti	composer	تركيب ايتمك، جمع ايتمك
simpla	simple	ساده
ligi	lier	باغلامق، ربط ايتمك
radiko	racine	اصل، كوك
soni	sonner, rendre des sons	سس چيقارمق، صدا ويرمك

klara	clair	آچيق، صاف
postuli	exiger, requérir	ايستمك، طلب ايتمك
gramatiko	grammaire	صرف
nacio	nation	ملت، قوم
diversa	divers	مختلف، متنوع
ŝipo	navire	گمى، سفينه
matenmanĝi	déjeuner	صباح يمكنى و يا قهوه آلتيسنى يمك
aboni	abonner	آبونه اولمق

§ 28.

Ĉiuj prepozicioj per si mem postulas ĉiam nur la nominativon. Se ni iam post prepozicio uzas la akuzativon. la akuzativo tie dependas ne de la prepozicio sed de aliaj kaŭzoj. Ekzemple: por esprimi direkton, ni aldonas al la vorto la finon „n"; sekve: tie (= en tiu loko), tien (= al tiu loko); tiel same ni ankaŭ diras : „ la birdo flugis en la ĝardenon, sur la tablon", kaj la vortoj „ ĝardenon", „ tablon " staras tie ĉi en akuzativo ne ĉar la prepozicioj „ en " kaj „ sur " tion ĉi postulas, sed nur ĉar ni volis esprimi direkton, t. e. montri, ke la birdo sin ne trovis antaŭe en la ĝardeno aŭ sur la tablo kaj tie flugis, sed ke ĝi de alia loko flugis al la ĝardeno, al la tablo (ni volas montri, ke la ĝardeno kaj tablo ne estis la loko de la flugado, sed nur la celo de la flugado); en tiaj okazoj ni uzus

la finiĝon „n" tute egale ĉu ia prepozicio starus aŭ ne. — Morgaŭ mi veturos Parizon (aŭ en Parizon). — Mi restos hodiaŭ dome. — Jam estas tempo iri domen. — Ni disiĝis kaj iris en diversajn flankojn: mi iris dekstren, kaj li iris maldekstren. — Flanken, sinjoro! — Mi konas neniun en tiu ĉi urbo. — mi neniel povas kompreni, kion vi parolas. — Mi renkontis nek lin, nek lian fraton (aŭ mi ne renkontis lin, nek lian fraton).

nominativo	nominatif	مجرد
iam	jamais, un jour	بر كون
akuzativo	accusatif	مفعول به
tie	là-bas, là, y	اوراده
dependi	dépendre	تابع، ملحق اولمق
kaŭzo	cause	سبب، وسیله
esprimi	exprimer	افاده و بیان ایتمك
direkti	diriger	اداره ایتمك،
celi	viser	قصد و مرام ایتمك، نشان آلمق
egala	égal	مساوی
ia	quelconque	بر نوع
veturi	aller, partir	يوله چيقمق، حركت ایتمك
dis	marque division, dissémination; ex. **iri** aller — **disiri** se séparer, aller chacun de son côté	طاغیتمه، نشر علامتی. مثلا iri كيتمك disiri آیرلمق، مفارقت ایتمك
flanko	côté	طرف، یان
dekstra	droit, droite	صاغ

neniel	nullement, en aucune façon	هیچ بر وجهله
nek—nek	ni—ni	نه .... نه‌ده

§ 29.

Se ni bezonas uzi prepozicion kaj la senco ne montras al ni, kian prepozicion uzi, ṫiam ni povas uzi la komunan prepozicion ,,je". Sed estas bone uzadi la verton ,,je" kiel eble pli malofte. Anstataŭ la vorto ,,je" ni povas ankaŭ uzi akuzativon sen prepozicio.— Mi ridas je lia naiveco (aŭ mi ridas pro lia naiveco, aŭ: mi ridas lian naivecon).—Je la lasta fojo mi vidas lin ĉe vi (aŭ: la lastan fojon).— Mi veturis du tagojn kaj unu nokton.— Mi sopiras je mia perdita feliĉo (aŭ: mian perditan feliĉon).— El la dirita regulo sekvas, ke se ni pri ia verbo ne scias, ĉu ĝi postulas post si la akuzativon. (t. e. ĉu ĝi estas aktiva) aŭ ne, ni povas ĉiam uzi la akuzativon Ekzemple, ni povas diri ,,obei al la patro" kaj ,,obei la patron" (anstataŭ ,,obei je la patro"). Sed ni ne uzas la akuzativon tiam, kiam la klareco de la senco tion ĉi malperme- sas; ekzemple: ni povas diri ,,pardoni al la malamiko" kaj ,,pardoni la malamikon", sed ni devas diri ĉiam ,,pardoni al la malamiko lian kulpon".

senco	sens,acception	معنی
komuna	commun	مشترك، عمومی
ebla	possible	ممکن، قابل

ofte	souvent	چوق دفعه ، اكثريا
ridi	rire	كولمك
lasta	dernier	صوك
sopiri	soupirer	آه ايتمك ايچنى چكمك
regulo	règle	قاعده
verbo	verbe	فعل
obei	obéir	اطاعت ايتمك
permesi	permettre	مساعده ايتمك

§ 30.

Ia, ial, iam, ie, iel, ies, io, iom, iu.— La montritajn naŭ vortojn ni konsilas bone ellerni, ĉar el ili ĉiu povas jam fari al si grandan serion da aliaj pronomoj kaj adverboj. Se ni aldonas al ili la literon ,,k", ni ricevas vortojn demandajn aŭ rilatajn: kia, kial, kiam, kie, kiel, kies, kio, kiom, kiu. Se ni aldonas la literon ,,t", ni ricevas vortojn montrajn: tia, tial, tiam, tie, tiel, ties. tio, tiom, tiu. Aldonante la literon ,,ĉ", ni ricevas vortojn komunajn: ĉia, ĉial, ĉiam, ĉie, ĉiel, ĉies, ĉio, ĉiom, ĉiu. Aldonante la prefikson ,,nen", ni ricevas vortojn neajn: nenia, nenial, neniam, nenie, neniel, nenies, nenio, neniom, neniu. Aldonante al la vortoj montraj la vorton ,,ĉi", ni ricevas montron pli proksiman; ekzemple: tiu (pli malproksima), tiu ĉi (aŭ ĉi tiu) (pli proksima); tie (malproksime), tie ĉi aŭ ĉi tie (proksime). Aldonante al la vortoj demandaj

la vorton ,,ajn", ni ricevas vortojn sendiferencajn: kia ajn, kial ajn, kiam ajn, kie ajn, kiel ajn, kies ajn, kio ajn, kiom ajn, kiu ajn. Ekster tio el la diritaj vortoj ni povas ankoraŭ fari aliajn vortojn, per helpo de gramatikaj finiĝoj kaj aliaj vortoj (sufiksoj); ekzemple: tiama, ĉiama, kioma, tiea, ĉi-tiea, tieulo, tiamulo k. t. p. (= kaj tiel plu).

ia	quelconque, quelque	بر نوع
ial	pour une raison quelconque	بر سبب ایچون
iam	jamais, un jour	بر وقت ، بر کون
ie	quelque part	بر یرده
iel	d'une manière quelconque	بر صورتله
ies	de quelqu'un	بریسندن
io	quelque chose	بر شیٔ
iom	quelque peu	بر پارچه ، بر از
iu	quelqu'un	بریسی
konsili	conseiller	نصیحت ایتمك
serio	série	صره
pronomo	pronom	ضمیر
adverbo	adverbe	ظرف ، حال ، ادات
litero	lettre (de l'alphabet)	حرف
rilati	concerner, avoir rapport à	متعلق اولمق
prefikso	préfixe	کلمه‌لرك اولنـه داخل اولان ادوات

ajn	que ce soit	ا لور ه اولسون
diferenci	différer (v. n.)	فرقلى
helpi	aider	معاونت ايتمك ياردم ايتمك
sufikso	suffixe	معناسنى دكشدرمك اوزره كلمه‌نك آخرينه علاوه اولنان حرف و يا ادات (لاحقه)

§ 31.

Lia kolero longe daŭris.— Li estas hodiaŭ en kolera humoro.— Li koleras kaj insultas. Li fermis kolere la pordon.— Lia filo mortis kaj estas nun malviva.— La korpo estas morta, la animo estas senmorta. — Li estas morte malsana, li ne vivos pli, ol unu tagon. — Li parolas, kaj lia parolo fluas dolĉe kaj agrable. — Ni faris la kontrakton ne skribe, sed parole.— Li estas bona parolanto.— Starante ekstere, li povis vidi nur laeksteran flankon de nia domo. — Li loĝas ekster la urbo. — La ekstero de tiu ĉi homo estas pli bona, ol lia interno.— Li tuj faris, kion mi volis, kaj mi dankis lin por la tuja plenumo de mia deziro. — Kia granda brulo! kio brulas? — Ligno estas bona brula materialo.— La fera bastono, kiu kuŝis en la forno, estas nun brule varmega.— Ĉu li donis al vi jesan respondon aŭ nean? Li eliris el la dormoĉambro kaj eniris en la manĝoĉambron.— La birdo ne forflugis: ĝi nur deflugis de la arbo, alflugis al

la domo kaj surflugis sur la tegmenton. — Por ĉiu aĉetita funto da teo tiu ĉi komercisto aldonas senpage funton da sukero.—Lernolibron oni devas ne tralegi, sed tralerni. — Li portas ĉarozokoloran superveston kaj teleroforman ĉapelon.— En mia skribotablo sin trovas kvar tirkestoj. — Liaj lipharoj estas pli grizaj, ol liaj vangharoj.

humoro	humeur	كيف، نشه
fermi	fermer	قپامق، سد ايتمك
korpo	corps	وجود
animo	âme	روح، جان
kontrakti	contracter	عقد مقاوله ايتمك، تعهد ايتمك
um	suffixe peu employé, et qui reçoit différents sens aisément suggérés par le contexte et la signification de la racine à laquelle il est joint	اشبو لاحقه ا.اتى بعض كلمه‌لرك آخرينه علاوه اولنه‌رق معنئ مختلفه‌ده مستعمل اولور
plenumi	accomplir	ايفا ايتمك
bruli	brûler (être en feu)	يانمق
ligno	bois	اودون. كراسته.
materialo	matière	ماده
bastono	bâton	دكنك، باستون
tegmento	toit	چاتى
funto	livre	ليرا، اوقه

ist	marque la profession; ex. **boto** botte — **botisto** bottier; **maro** mer — **maristo** marin	صنعت و مسلك علامتی مثلا : **boto** چیزمه **botisto** چیزمه‌جی **maro** دکز **maristo** طائفه
koloro	couleur	رنك
supre	en haut	یوقاریده
telero	assiette	طبق
tero	terre	طوپراق، ارض
kesto	caisse, coffre	صندق، قاصه
lipo	lèvre	دودق
haro	cheveu	صاچ
griza	gris	کول رنکنده
vango	joue	یناق

§ 32.

Teatramanto ofte vizitas la teatron kaj ricevas baldaŭ teatrajn manierojn. — Kiu okupas sin je meĥaniko, estas maĥanikisto, kaj kiu okupas sin je ĥemio, estas ĥemiisto. — Diplomatiiston oni povas ankaŭ nomi diplomato, sed fizikiston oni ne povas nomi fiziko, ĉar fiziko estas la nomo de la scienco mem. — La fotografisto fotografis min, kaj mi sendis mian fotografaĵon al mia patro. — Glaso de vino estas glaso, en kiu antaŭe sin trovis vino, aŭ kiun oni uzas por vino; glaso da vino estas glaso plena je vino. — Alportu al mi metron da nigra drapo (Metro de drapo signifus metron, kiu kuŝis

sur drapo, aŭ kiu estas uzata por drapo). — Mi aĉetis dekon da ovoj. — Tiu ĉi rivero havas ducent kilometrojn da longo. — Sur la bordo de la maro staris amaso da homoj. — Multaj birdoj flugas en la aŭtuno enpli varmajn landojn. Sur la arbo sin trovis multe (aŭ multo) da birdoj. — Kelkaj homoj sentas sin la plej feliĉaj, kiam ili vidas la suferojn de siaj najbaroj. — En la ĉambro sidis nur kelke da homoj. — „Da" post ia vorto montras, ke tiu ĉi vorto havas signifon de mezuro,

teatro	theâtre	تیاترو
maniero	manière, façon	طرز، صورت
okupi	occuper	اشغال ایتمك
meĥaniko	mécanique	فن میخانیکی
ĥemio	chimie	فن کیمیا
diplomatio	diplomatie	فن سیاسی. دیپلوماتلق
fiziko	physique	حکمت طبیعیه
scienco	science	فن، علم
glaso	verre (à boire)	قدح، قوپه
nigra	noir	سیاه
drapo	drap	چوقه
signifi	signifier	دلالت ایتمك، معناسنده اولمق
ovo	œuf	یومورطه
bordo	bord, rivage	کنار، قیی، ساحل
maro	mer	دکز
amaso	amas, foule	ییغین، غلبه لك
aŭtuno	automne	صوك بهار، کوز
lando	pays	مملکت

suferi	souffrir, endurer	آجى و آغرى طوتمق ، درد و الم چكمك
najbaro	voisin	قومشو
mezuri	mesurer	اولچمك

§ 33.

Mia frato ne estas granda; sed li ne estas ankaŭ malgranda: li estas de meza kresko. — Li estas tiel dika, ke li ne povas trairi tra nia mallarĝa pordo. — Haro estas tre maldika. La nokto estis tiel malluma, ke ni nenion povis vidi eĉ antaŭ nia nazo. — Tiu ĉi malfreŝa pano estas malmola, kiel ŝtono. — Malbonaj infanoj amas turmenti bestojn. — Li sentis sin tiel malfeliĉa, ke li malbenis la tagon, en kiu li estis naskita. — Ni forte malestimas tiun ĉi malnoblan homon. — La fenestro longe estis nefermita; mi ĝin fermis, sed mia frato tuj ĝin denove malfermis. — Rekta vojo estas pli mallonga, ol kurba. — La tablo staras malrekte kaj kredeble baldaŭ renversiĝos. — Li staras supre sur la monto kaj rigardas malsupren sur la kampon. — Malamiko venis en nian landon. — Oni tiel malhelpis al mi, ke mi malbonigis mian tutan laboron. — La edzino de mia patrino kaj la avino de miaj infanoj. — Sur la korto staras koko kun tri kokinoj. — Mia fratino estas tre bela knabino. — Mia onklino estas bona virino. — Mi vidis vian avinon kun ŝiaj kvar

nepinoj kaj kun mia nevino. — Lia duon patrino estas mia bofratino. — Mi havas bovon kaj bovinon. — La juna vidvino fariĝis denove fianĉino.

mezo	milieu	اورته
kreski	croître	نشو و نما بولق، بیومك
dika	gros	قالین، ایری، شیشمان
larĝa	large	كنیش
lumi	luire	پارلامق، ضیا ایتمك
mola	mou	یومشاق
turmenti	tourmenter	وجع ویا اذیت ویرمك
senti	ressentir, éprouver	حس ایتمك، طویمق
beni	bénir	خیر دعا ایتمك
nobla	noble	نجیب، علوی
rekta	droit, direct	طوغری، مستقیم
kurba	courbe, tortueux	اكلمش، بوكلمش. اكری بوكری
kredi	croire	اینانمق
renversi	renverser	دویرمك
monto	montagne	طاغ
kampo	champ, campagne	قیر، یایلا
koko	coq	خروس
nepo	petit-fils	طورون، حفید
nevo	neveu	قرداش اوغلی، یكن
bo	marque la parenté résultant du mariage; ex. **patro** père — **bopatro** beau-père	ازدواج و تأهلدن متحصل صهریت و قرابت علاقه‌سی مثلا: patro پدر bopatro قاین پدر

duonpatro	beau-père	اوكى پدر
bovo	bœuf	صغير، اوكوز

§ 34.

La tranĉilo estis tiel malakra, ke mi ne povis tranĉi per ĝi la viandon kaj mi devis uzi mian poŝan tranĉilon. — Ĉu vi havas korktirilon, por malŝtopi la botelon? — Mi volis ŝlosi la pordon, sed mi perdis la ŝlosilon. — Ŝi kombas al si la harojn per arĝenta kombilo. — En somero ni veturas per diversaj veturiloj, kaj en vintro ni veturas per glitveturilo. — Hodiaŭ estas bela frosta vetero, tial mi prenos miajn glitilojn kaj iros gliti. — Per hakilo ni hakas, per segilo ni segas, per fosilo ni fosas, per kudrilo ni kudras, per tondilo ni tondas, per sonorilo ni sonoras, per fajfilo ni fajfas. — Mia skribilaro konsistas el inkujo, sablujo, kelke da plumoj, krajono kaj inksorbilo. — Oni metis antaŭ mi manĝilaron, kiu konsistis el telero, kulero, tranĉilo, forko, glaseto por brando, glaso por vino kaj telertuketo. — En varmega tago mi amas promeni en arbaro. — Nia lando venkos, ĉar nia militistaro estas granda kaj brava. — Sur kruta ŝtuparo li levis sin al la tegmento de la domo. — Mi ne scias la lingvon hispanan, sed per helpo de vortaro hispana-germana mi tamen komprenis vian leteron. — Sur tiuj ĉi vastaj kaj herboriĉaj kampoj paŝtas sin grandaj brutaroj, precipe aroj da bellanaj ŝafoj.

viando	viando	ات
poŝo	poche	جب
korko	bouchon	طاپه
tiri	tirer	چكمك
ŝtopi	boucher	طيقامق
botelo	bouteille	شيشه
ŝlosi	fermer à clef	انختار ايله قپامق
kombi	peigner	طرامق
somero	été	ياز
gliti	glisser	قايمق
frosto	gelée	طون
vetero	temps (température)	مزاج هوا
haki	hacher, abattre	بالطه ايله كسمك
segi	scier	دستره ايله كسمك وياخود يارمق
fosi	creuser	قازمق
kudri	coudre	ديكمك
tondi	tondre	قيرقمق
sonori	tinter	چاك چالمق، چينلامق
fajfi	siffler	ايصليق چالمق
inko	encre	مركب
sablo	sable	قوم
sorbi	humer	نفسله چكوب يوتمق
brando	eau-de-vie	راقى
tuko	mouchoir	منديل
militi	guerroyer	محاربه ايتمك
brava	brave, solide	جسور، متين
kruta	roide, escarpé	يوقوشلى، ديك
ŝtupo	marche, échelon	مرديون باصمغى

Hispano	Espagnol	اسپانیالی
Germano	Allemand	آلمانیالی
tamen	pourtant, néanmoins	بونكله برابر، معهذا
vasta	vaste, étendu	كنیش، واسع
herbo	herbe	اوت (نبات)
paŝti	paitre	اوتلامق
bruto	brute, bétail	حیوانات
precipe	principalement, surtout	باشلیجه. خصوصیله
lano	laine	یوك، یپاق
ŝafo	mouton	قیون

§ 35.

Vi parolas sensencaĵon, mia amiko. — Mi trinkis teon kun kuko kaj konfitaĵo. — Akvo estas fluidaĵo. — Mi ne volis trinki la vinon, ĉar ĝi enhavis en si ian suspektan malklaraĵon. Sur la tablo staris diversaj sukeraĵoj. — En tiuj ĉi boteletoj sin trovas diversaj acidoj : vinagro, sulfuracido, azotacido kaj aliaj. —Via vino estas nur ia abomena acidaĵo.—La acideco de tiu ĉi vinagro estas tre malforta. — Mi manĝis bongustan ovaĵon. — Tiu ĉi granda altaĵo ne estas natura monto. — La alteco de tiu monto ne estas tre granda. — Kiam mi ien veturas, mi neniam prenas kun mi multon da pakaĵo. — Ĉemizojn, kolumojn, manumojn kaj ceterajn similajn objektojn ni nomas tolaĵo, kvankam ili

ne ĉiam estas faritaj el tolo. — Glaciaĵo estas dolĉa glaciigita frandaĵo. — La riĉeco de tiu ĉi homo estas granda, sed lia malsaĝeco estas ankoraŭ pli granda. — Li amas tiun ĉi knabinon pro ŝia beleco kaj boneco. — Lia heroeco tre plaĉis al mi. — La tuta supraĵo de la lago estis kovrita per naĝantaj folioj kaj diversaj aliaj kreskaĵoj. — Mi vivas kun li en granda amikeco.

kuko	gâteau	جورك، بوغاچه، بورك
konfiti	confire	قوندروه، طورشی قورمق
fluida	liquide	مایع، سیال
suspekti	śuspecter, soupçonner	شبهه ایتمك
acida	aigre	اكشی
vinagro	vinaigre	سركه
sulfuro	soufre	كوكورد
azoto	azote	آزوت غازی
gusto	goût	طات، لذت
alta	haut	یوكسك
naturo	nature	طبیعت، كائنات
paki	empaqueter, emballer	پاكت باغلامق، بوغچه‌یه قومق
ĉemizo	chemiśe	كوملك
kolo	cou	بیون
cetera	autre (le reste)	الی آخره
tolo	toile	بز، تول
glacio	glace	بوز
frandi	goûter par friandise	طاتلی یمكلردن طاتمق

heroo	héros	قهرمان
plaĉi	plaire	خوشه کیتمك، ذوقنه کیتمك
lago	lac	کول
kovri	couvrir	ستر ایتمك، قاپلامق
naĝi	nager	یوزمك
folio	feuille	یپراق، کاغد طبقه‌سی

§ 36.

Patro kaj patrino kune estas nomataj gepatroj. — Petro, Anno kaj Elizabeto estas miaj gefratoj. Gesinjoroj N. hodiaŭ vespere venos al ni. — Mi gratulis telegrafe la junajn geedzojn.—La patro de mia edzino estas mia bopatro, mi estas lia bofilo, kaj mia patro estas la bopatro de mia edzino. — Ĉiuj parencoj de mia edzino estas miaj boparencoj, sekve ŝia frato estas mia bofrato, ŝia fratino estas mia bofrato, ŝia fratino estas mia bofratino; mia frato kaj fratino (gefratoj) estas la bogefratoj de mia edzino.— La edzino de mia nevo kaj la nevino de mia edzino estas miaj bonevinoj. — Virino, kiu kuracas, estas kuracistino; edzino de kuracisto estas kuracistedzino. — La doktoredzino A. vizitis hodiaŭ la gedoktorojn P. — Li ne estas lavisto, li estas lavistinedzo. — La filoj, nepoj kaj pranepoj de reĝo estas reĝidoj. — La hebreoj estas Izraelidoj, ĉar ili devenas de Izraelo. — Ĉevalido estas nematura ĉevalo, kokido — nematura koko, bovido — nematura bovo, birdido — nematura birdo.

ge	les deux sexes réunis ; ex. **patro** père — **gepatroj** les parents (père et mère)	ایکی جنسیتك برلشمه‌سی مثلا: patro پدر gepatro ابوین (پدر و والده)
gratuli	féliciter	تبریك ایتمك
altaro	autel	مذبح
kuraci	traiter (une maladie)	بر خسته‌لغه باقمق، تداوی ایتمك
doktoro	docteur	دوقتور
pra	bis-, arrière	اسبق
id	enfant, descendant ; ex. **bovo** bœuf — **bovido** veau ; **Izraelo** Israël **Izraelido** Israëlite	اولاد ویاورو مثلا bovo اوكوز bovido بوزاغی Izraelo اسرائل Izraelido بنی اسرائل
hebreo	juif	موسوی، یهودی
ĉevalo	cheval	آت، بارگیر

§ 37.

La ŝipanoj devas obei la ŝipestron. — Ĉiuj loĝantoj de regno estas regnanoj. — Urbanoj estas ordinare pli ruzaj, ol vilaĝanoj. — La regnestro de nia lando estas bona kaj saĝa reĝo. — La Parizanoj estas gajaj homoj. — Nia provincestro estas severa, sed justa. — Nia urbo havas bonajn policanojn, sed ne sufiĉe energian policestron. — Luteranoj kaj Kalvinanoj estas kristanoj. — Germanoj kaj francoj, kiuj loĝas en Rusujo, estas Rusujanoj, kvan-

kam ili ne estas rusoj. — Li estas nelerta kaj naiva provincano. — La loĝantoj de unu regno estas samregnanoj, la loĝantoj de unu urbo estas samurbanoj, la konfesantoj de unu religio estas samreligianoj. —Nia regimentestro estas por siaj soldatoj kiel bona patro. — La botisto faras botojn kaj ŝuojn. — La lignisto vendas lignon, kaj la lignaĵisto faras tablojn, seĝojn kaj aliajn lignajn objektojn. — Ŝteliston neniu lasas en sian domon. — La kuraĝa maristo dronis en la maro. — Verkisto verkas librojn, kaj skribisto simple transskribas paperojn. — Ni havas diversajn servantojn : kuiriston, ĉambristinon, infanistinon kaj veturigiston. — La riĉulo havas multe da mono. — Malsaĝulon ĉiu batas. — Li estas mensogisto kaj malnoblulo. —Preĝu al la Sankta Virgulino.

an	membre, habitant, partisan; ex. **regno** l'état—**regnano** citoyen	عضو سكنه طرافدار مثلا : **regno** مملكت **regnano** وطنداش
regno	l'Etat	دولت
vilaĝano	paysan	كويلى
provinco	province	ولايت، ايالت
severa	sévère	سرت، شدتلى
justa	juste	عادل
polico	police	پوليسلر
sufiĉe	suffisant	مقداركافى، ايجه، يتر
Kristo	Christ	عيسى، مسيح

Franco	Français	فرانسز
konfesi	avouer	اعتراف ايتمك
religio	religion	مذهب
regimento	regiment	اردو
boto	botte	چيزمه
ŝuo	soulier	قوندره، پوتين
lasi	laisser, abandonner	براقمق، ترك ايتمك
droni	se noyer	بوغلمق
verki	composer, faire des ouvrages (littér.)	تأليف ايتمك
ul	qui est caractérisé par telle ou telle qualité ; ex. **bela** beau — **belulo** bel homme	بر ذاتدر كه وصفلنير مثلا : bela كوزل belulo كوزل آدم
eĉ	même, jusqu'à	بيله، حتى
ombro	ombre	كولكه، سايه
preĝi	prier (Dieu)	دعا ايتمك
virga	virginal	بكره متعلق، قيزلغه دائر

§ 38.

Mi aĉetis por la infanoj tableton kajkelke da seĝetoj. — En nia lando sin ne trovas montoj, sed nur montetoj. — Tuj post la hejto la forno estis varmega, post unu horo ĝi estis jam nur varma, post du horoj ĝi estis jam tute malvarma. — En somero ni trovas malvarmeton en densaj arbaroj. — Li sidas apud la tablo kaj dormetas. — Mallarĝa vojeto kondukas tra tin

ĉi kampo al nia domo. — Sur lia vizaĝo mi vidis ĝojan rideton. — Kun bruo oni malfermis la pordegon, kaj la kaleŝo enveturis en la korton. Tio ĉi estis jam ne simpla pluvo, sed pluvego. — Grandega hundo metis sur min sian antaŭan piedegon, kaj mi de teruro ne sciis, kion fari. — Antaŭ nia militistaro staris granda serio da pafilegoj. — Johanon, Nikolaon, Ernestou, Vilhelmon, Marion, Klaron kaj Sofion iliaj gepatroj nomas Johanĉjo (aŭ Joĉjo), Nikolĉjo (aŭ Nikoĉjo aŭ Nikĉjo aŭ Niĉjo), Erneĉjo (aŭ Erĉjo), Vilhelĉjo (aŭ Vilheĉjo au Vilĉjo aŭ Viĉjo), Manjo (aŭ Marinjo), Klanjo kaj Sonjo (au Sofinjo.)

densa	épais, dense	صيق، كثف
brui	faire du bruit	شماته ايتمك، كورلتى ايتمك
kaleŝo	carosse, calèche	يايلى آرابه، قاروسه
pluvo	pluie	ياغمور
pafi	tirer, faire feu	سلاح آتمق، آتش ايتمك
ĉj } nj }	après les 1—6 premières lettres d'un prénom masculin (nj—*féminin*) lui donne un caractère diminutif etcaressant	مذكرده ĉj ـ مؤنثده nj اولان اشبو ادوات تصغير و بعضاً محبت و صميميت افاده ايدوب انسان آدلرينك نهايتنه ١-٦ حرفلردن صكره قونيلەرق استعمال اولنور

§ 39.

En la kota vetero mia vesto forte malpuriĝis; tial mi prenis broson kaj purigis la veston. — Li paliĝis de timo kaj poste li ruĝiĝis de honto.

— Li fianĉiĝis kun fraŭlino Berto ; post tri monatoj estos la edziĝo ; la edziĝa soleno estos en la nova preĝejo, kaj la edziĝa festo estos en la domo de liaj estontaj bogepatroj. — Tiu ĉi maljunulo tute malsaĝiĝis kaj infaniĝis. — Post infekta malsano oni ofte bruligas la vestojn de la malsanulo. — Forigu vian fraton, ĉar li malhelpas al ni. — Ŝi edziniĝis kun sia kuzo, kvankam ŝiaj gepatroj volis ŝin edzinigi kun alia persono. — En la printempo la glacio kaj la neĝo fluidiĝas. — Venigu la kuraciston, ĉar mi estas malsana. — Li venigis al si el Berlino multajn librojn. — Mia onklo ne mortis per natura morto, sed li tamen ne mortigis sin mem kaj ankaŭ estis mortigita de neniu ; unu tagon, promenante apud la reloj de fervojo, li falis sub la radojn de veturanta vagonaro kaj mortiĝis. — Mi ne pendigis mian ĉapon sur tiu ĉi arbeto ; sed la vento forblovis de mia kapo la ĉapon, kaj ĝi, flugante, pendiĝis sur la branĉoj de la arbeto. — Sidigu vin (aŭ sidiĝu), sinjoro ! — La junulo aliĝis al nia militistaro kaj kuraĝe batalis kune kun ni kontraŭ niaj malamikoj.

koto	boue	چامور
broso	brosse	فورچه
ruĝa	rouge	قرمزی
honti	avoir honte	اوتانمق
solena	solennel	علنی
infekti	infecter	چوروتمك، تعفن ایتدیرمك

printempo	printemps	ایلك بهار
relo	rail	تیمور خطوطی (رای)
rado	roue	تکرلك، چرخ
pendi	pendre, être suspendu	آصلمق
ĉapo	bonnet	کیجه تاقیه‌سی
vento	vent	روزکار
blovi	souffler	اسمك
kapo	tête	قفا، باش
branĉo	branche	دال

§ 40.

En la daŭro de kelke da minutoj mi aŭdis du pafojn. — La pafado daŭris tre longe. — Mi eksaltis de surprizo. — Mi saltas tre lerte. — Mi saltadis la tutan tagon de loko al loko. — Lia hieraŭa parolo estis tre bela, sed la tro multa parolado lacigas ŝin. — Kiam vi ekparolis, ni atendis aŭdi ion novan, sed baldaŭ ni vidis, ke ni trompiĝis. — Li kantas tre belan kanton. — La kantado estas agrabla okupo. — La diamanto havas belan brilon. — Du ekbriloj de fulmo trakuris tra la malluma ĉielo. — La domo, en kiu oni lernas, estas lernejo, kaj la domo, en kiu oni preĝas, estas preĝejo. — La kuiristo sidas en la kuirejo. — La kuracisto konsilis al mi iri en ŝvitbanejon. — Magazeno, en kiu oni vendas cigarojn, aŭ ĉambro, en kiu oni tenas cigarojn, estas cigarejo; skatoleto aŭ alia objekto, en kiu oni tenas cigarojn, estas ciga-

rujo; tubeto, en kiun oni metas cigaron, kiam oni ĝin fumas, estas cigaringo. — Skatolo, en kiu oni tenas plumojn, estas plumujo, kaj bastoneto, sur kiu oni tenas plumon por skribado, estas plumingo. — En la kandelingo sidis brulanta kandelo. — En la poŝo de mia pantalono mi portas monujon, kaj en la poŝo de mia surtuto mi portas paperujon; pli grandan paperujon mi portas sub la brako. — La rusoj loĝas en Rusujo kaj la germanoj en Germanujo.

surprizi	surprendre	شاشيرتمق
laca	las, fatigué	يورغون
trompi	tromper, duper	آلداتمق
fulmo	éclair	شمشك
ŝviti	suer	ترله‌مك
bani	baigner	بانيويه، حمامه كيتمك
magazeno	magazin	مغازه
vendi	vendre	صاتمق
cigaro	cigare	سيغاره
tubo	tuyau	بورو
fumo	fumée	دومان
ing	marque l'objet dans lequel se met ou mieux s'introduit.... ; ex. **kandelo** chandelle — **kandelingo** chandelier	آلت اشارت ايدر كه اونك قسماً درونه بشقه بر شیٔ وضع اولنه‌بيلور. مثلا **kandelo** شمع **kandelingo** شمعدان

skatolo	boîte	قوطى
pantalono	pantalon	پانطالون
surtuto	redingote	ردينغوط
brako	bras	قول

§ 41.

Ŝtalo estas fleksebla, sed fero ne estas fleksebla. — Vitro estas rompebla kaj travidebla. — Ne ĉiu kreskaĵo estas manĝebla.—Via parolo estas tute nekomprenebla kaj viaj leteroj estas ĉiam skribitaj tute nelegeble. — Rakontu al mi vian malfeliĉon, ĉar eble mi povos helpi al vi. — Li rakontis al mi historion tute nekredeblan. — Ĉu vi amas vian patron ? Kia demando ! kompreneble, ke mi lin amas. — Mi kredeble ne povos veni al vi hodiaŭ, ĉar mi pensas, ke mi mem havos hodiaŭ gastojn. — Li estas homo ne kredinda. — Via ago estas tre laŭdinda. — Tiu ĉi grava tago restos por mi ĉiam memorinda. — Lia edzino estas tre laborema kaj ŝparema, sed ŝi estas ankaŭ tre babilema kaj kriema. Li estas tre ekkolerema kaj ekscitiĝas ofte ĉe la plej malgranda bagatelo ; tamen li estas tre pardonema, li ne portas longe la koleron kaj li tute ne estas venĝema.—Li estas tre kredema ; eĉ la plej nekredeblajn aferojn, kiujn rakontas al li la plej nekredindaj homoj, li tuj kredas. — Centimo, pfenigo kaj kopeko estas moneroj. — Sablero enfalis en mian oku-

lon. — Li estas tre purema, kaj eĉ unu polveron vi ne trovos sur lia vesto. — Unu fajrero estas sufiĉa, por eksplodigi pulvon.

ŝtalo	acier	چليك
fleksi	fléchir, ployer	بوكمك، اكمك
vitro	verre (matière)	جام
rompi	rompre, casser	قيرمق
laŭdi	louer, vanter	مدح ايتمك
memori	se souvenir, se rappeler	درخاطر ايتمك، خاطرده طوتمق
ŝpari	ménager, épargner	اقتصاد ايتمك
bagatelo	bagatelle	بيلزوم وعادى شى، اهميتسز شى
venĝi	se venger	انتقام آلمق
eksciti	exciter, émouvoir	تشويق و تحريك ايتمك، باعث اولمق
er	marque l'unité ex. **sablo** sable — **sablero** un grain de sable	دانه افاده ايدن ادات. مثلا : sablo قوم sablero قوم دانه‌سى
polvo	poussière	توز
fajro	feu	آتش
eksplodi	faire explosion	پاتلامق
pulvo	poudre à tirer	باروت

§ 42.

Ni ĉiuj kunvenis, por priparoli tre gravan aferon; sed ni ne povis atingi ian rezultaton, kaj ni disiris. — Malfeliĉo ofte kunigas la homojn, kaj feliĉo ofte disigas ilin.—Mi disŝiris la leteron kaj disĵetis ĝiajn pecetojn en ĉiujn angu-

lojn de la ĉambro.— Li donis al mi monon, sed mi ĝin tuj redonis al li. — Mi foriras, sed atendu min, ĉar mi baldaŭ revenos.—La suno rebrilas en la klara akvo de la rivero. — Mi diris al la reĝo : via reĝa moŝto, pardonu min ! — El la tri leteroj unu estis adresita : al Lia Episkopa Moŝto, Sinjoro N. ; la dua : al Lia Grafa Moŝto, Sinjoro P. ; la tria : al Li Moŝto, Sinjoro D. — La sufikso « um » ne havas difinitan signifon, kaj tial la (tre malmultajn) vortojn kun « um » oni devas lerni, kiel simplajn vortojn. Ekzemple : plenumi, kolumo, manumo. — Mi volonte plenumis lian deziron.—En malbona vetero oni povas facile malvarmumi. — Sano, sana, sane, sani, sanu, saniga, saneco, sanilo, sanigi, saniĝi, sanejo, sanisto, sanulo, malsano, malsana, malsane, malsani, malsanulo, malsaniga, malsaniĝi, malsaneta, malsanema, malsanulejo, malsanulisto, malsanero, malsaneraro, sanigebla, sanigisto, sanigilo, resanigi, resaniĝanto. sanigilejo, sanigejo, malsanemulo, sanilaro, malsanaro, malsanulido, nesana, malsanado, sanulaĵo, malsaneco, malsanemeco, saniginda, sanilujo, sanigilujo, remalsano, remalsaniĝo. malsanulino, sanigista, sanigilista, sanilista, malsanulista, k. t. p.

atingi	atteindre	یتیشمك، مقصدینه، مرامنه ایرمك
rezultato	résultat	نتیجه

ŝiri	déchirer	یرتمق
peco	morceau	پارچه
moŝto	titre commun	تعظیم اشارتی ، عنوان
episkopo	évêque	پسقوپوس
grafo	comte	قونت ، بك
difini	définir, déterminer	تعیین ایتمك ، تحدید ایتمك

KOLEKTO DE « LA REVUO »

Literatura Fako.

Angla lingvo sen profesoro, unuakta komedio de TRISTAN BERNARD, trad. de GASTON MOCH.
Unu volumo in-8, 44-paĝa . . . . Fr. 1 »

Aspazio, tragedio en kvin aktoj, de A. SVJENTOĤOVSKI, trad. de D^ro LEONO ZAMENHOF.
Unu volumo in-8, 157-paĝa. 2 50

Brazilio, parolado de S^o E. BACKHEUSER, ĉe la « Societo de Geografio » en Parizo.
Unu volumo, kun ilustrajoj 1 50

Bukedo, artikoloj pri literaturaj kaj beletristikaj demandoj, de Ch. LAMBERT.
Unu volumo in-8, 157-paĝa. . . . . 2 »

Frenezo, du unuaktaj drametoj, originale verkitaj de F. PUĴULA VALJES.
Unu volumo in-8, 40-paĝa. . . . . 1 »

Imenlago, novelo de THEODOR STORM, trad. de ALFRED BADER.
Unu volumo in-8, 33-paĝa . . . . » 75

La **Faraono**, romano de PRUS. trad. D^o BEIN.
Unua volumo in-8, 194-paĝa . . . . 2 »
Dua volumo in-8, 238-paĝa . . . . 2 »
Tria volumo in-8, 191-paĝa . . . . 2 »

La **Libro de l' Humorajo**, originale verkita de PAUL DE LENGYEL.
Unu volumo in-8, 195-paĝa. 2 50

La **Reĝo de la montoj**, de ED. ABOUT, trad. de G. MOCH, ilust. de G. DORÉ.
Unu volumo in-8, 248-paĝa. 3 50

La **Rompantoj**, kvin monologoj kun ilustrajoj, originale verkitaj de F. PUĴULA-VALJES.
Unu volumo in-8, 44-paĝa . . . . 1 »

La **Tria**, memorajoj pri la Tria Kongreso.
Unu volumo in-8, 48-paĝa, ilustrajoj eksterteksto 1 50

Laŭroj, kolekto de premiitaj verkoj en la unua literatura konkurso de « La Revuo ».
Unu volumo in-8, 138-paĝa. . . . . 2 »

Makbeto, kvinakta dramo de SHAKESPEARE, trad. D^ro LAMBERT.
Unu volumo in-8, 123-paĝa. . . . . 2 »

Misteroj de Amo, du unuaktaj dramoj, originale verkitaj de NADINA KOLOVRAT.
Unu volumo in-8, 53-paĝa. . . . . » »

Mistero de Doloro, dramo de ADRIÀ GUAL, el kataluna lingvo tradukis F. PUJULÀ Y VALLES.
Unu volumo in-8, 96-paĝa. . . . . 2 »

KOLEKTO ESPERANTA

Advokato Patelin, unuakta komedio de BRUEYS kaj PALAPRAT, tradukita de J. EVROT.
Unu volumo in-16 . . . . Fr. » 75

Albumo de konataj Esperantistoj, de FRITZ SCHUCK.
Unu luksa volumo (ekzistas nur kelkaj ekzempleroj). . . . . 3 »

Cikado ĉe Formikoj, el LABICHE et LEGOUVÉ, unuakta komedio
Unu volumo in-16 . . . . » 60

Ĉu li ? romano originale verkita de D^ro VALLIENNE.
Unu volumo in-16 . . . . 4 »

Diversaĵoj, rakontoj tradukitaj de S^oi LALLEMANT kaj BEAU.
Unu volumo in-16 . . . . 1 25

Don Juan, kvinakta komedio de MOLIÈRE, trad. E. BOIRAC.
Unu volumo in-16 . . . . 1 50

Elektitaj Fabeloj de Fratoj GRIMM, trad. D^o KABE.
Unu volumo in-16 . . . . 1 50

Elektitaj Fabloj de LA FONTAINE, esperantigitaj de G. VAILLANT.
Unu volumo in-16 . . . . » 75

Eneido, de VIRGILIO, kantoj I-XII, tradukitaj de D^ro VALLIENNE.
Unu volumo in-16 . . . . 3 »

En malliberejo, rakonto de E. ĈIRIKOV, el la rusa lingvo tradukis D^ro KABE.
Unu volumo in-16, 32-paĝa . . . . » 30

Esperantaj Prozaĵoj, de diversaj aŭtoroj.
Unu volumo in-16 . . . . 2 50

Fraŭlino Julie, naturalista tragedio de AUGUST STRINDBERG, el sveda lingvo, trad. P. NYLÉN kaj S. E. KRIKORTZ.
Unu volumo in-16, 64-paĝa 1 25

Inter blinduloj, de D^o JAVAL, trad. S^ino JAVAL.
Unu volumo in-16 . . . . 2 »

Internacia Krestomatio, elektis kaj tradukis D^o KABE.
Unu volumo in-16 . . . . 1 50

Kastelo de Prelongo, romano originale verkita de D^o VALLIENNE.
Unu volumo in-16 . . . . 4 »

Kiel ni plibonigos la vivon ? originale verkita de SAĜULO.
Unu volumo in-16, 20-paĝa . . . . » 65

Kondukanto de l' interparolado kaj korespondado kun aldonita Antologio Internacia, de A. GRABOWSKI.
Unu volumo in-16 . . . . 2 »

Kurso tutmonda, de E. GASSE.
Unu volumo in-16 . . . . » 75

La Avarulo, kvinakta komedio de MOLIÈRE, trad. S. MEYER.
Unu volumo in-16 . . . . » 75

La fundo de l' mizero, romano, de SIEROŠEVSKI (VACLAV), tradukita de KABE.
Unu volumo in-16 . . . . » 75

La interrompita kanto, romano, de ORZESKO, tradukita de KABE.
Unu volumo in-16 . . . . » 75

La kolorigisto aerveturanto, gaja rakonto, de GODINEAU.
Unu volumo in-16 . . . . » 30

La kvar Evangelioj, kunigitaj en unu rakonto, de Pastro LAISNEY.
Unu volumo in-16 . . . . 1 50

La nevo kiel onklo, triakta komedio de SCHILLER, tradukita de STEWART.
Unu volumo in-16 . . . . 1 »

Lernolibro de esperanta stenografio, de F. SCHNEEBERGER.
Unu volumo in-16 . . . . 1 »

Mia vilaĝo (kun franca traduko), de DELFOUR.
Unu volumo in-16 . . . . » 60

Paĝoj el la Flandra literaturo, tradukitaj de D^o SEYNAEVE kaj D^o VAN MELCKEBEKE.
Unu volumo in-16 . . . . 1 50

Pario, unu akto de AUGUST STRINDBERG, el sveda lingvo tradukis BIRJER STROM.
Unu volumo in-16, 24-paĝa . . . . » 60

Pola Antologio, elektita kaj tradukita de KABE.
Unu volumo in-16 . . . . 2 »

Poŝkalendaro Esperantista 1909.
Unu volumo in-16, 154-paĝa (elvendita). . . . . » »

Poŝlibro internacia por aferistoj, turistoj, k. c., de NORMAN.
Unu volumo in-16 . . . . 2 »

Pri una speco de kurbaj linioj, von Prof. A. DOMBROVSKI.
Unu volumo in-16 . . . . » 60

Rakontoj pri feinoj, de PERRAULT (CH.), trad. de S^ino SARPY.
Unu volumo in-16 . . . . 1 »

Sub la neĝo, taglibro de juna loĝanto de la Jura montaro, de J. J. PORCHAT.
Unu volumo in-16, 144-paĝa 1 25

Tri unuaktaj komedioj, de A. v. KOTZEBUE, T. WILLIAMS, S^ino M. HANKEL.
Unu volumo in-16, 96-paĝa. . . . . 1 »

Unua legolibro, de KABE.
Unu volumo in-16 . . . . 1 90

Verdaj Fajreroj, originale verkita de ROMANO FRENKEL.
Unu volumo in-8, 42-paĝa . . . . 1 »

Verkaro, libro I^a, de DEVJATNIN.
Unua volumo, in-16 . . . . 2 »
Dua volumo, in-16. 2 75
Tria volumo, in-16. 1 75

Vojaĝo interne de mia ĉambro, de MAISTRE, trad. de S. MEYER.
Unu volumo in-16 . . . . » 75

TEKNIKA KOLEKTO

Anatomia vortaro (en kvin lingvoj), verkita de la MEDICINA ESPERANTISTA GRUPO.
Unu volumo in-8 . . . . Fr. 1 50

Komercaj leteroj, en Esperanto, kun vortareto kvarlingva, de P. BERTHELOT kaj Ch. LAMBERT.
Unu volumo in-16 . . . . » 50

La Komerca Sekretario, de Ros. SUDRIA.
Unu volumo in-16. . . . . » 50

Matematika terminaro kaj krestomatio, de R. BRICARD.
Unu volumo in-16. . . . . » 75

Monadologio, de LEIBNIZ, tradukis E. BOIRAC.
Unu volumo in-16. . . . . » 60

Muzika Terminaro, de F. DE MENIL.
Unu volumo in-16, 20-paĝa. . . . . » 60

Praktikaj komercaj leteroj (kun franca traduko), de J. C. O'CONNOR, Ph. Dr. M. A., kaj D. P. HUGON.
Unu volumo in-16. . . . . » 90

Provo de Marista Terminaro, verkita sub la direkto de M. ROLLET DE L'ISLE.
Unu volumo in-8, 74-paĝa (*bindita*). 1 50

Vocabulaire des mots spéciaux à la philatélie (en Français et Esperanto), par R. LEMAIRE.
Unu volumo in-8 . . . . » 40

Vocabulaire technique et technologique Français-Esperanto, par CHARLES VERAX.
Unu volumo in-8, 130-paĝa (*bindita*). 2 50

MUZIKO

Himno al Zamenhof, paroloj kaj muziko de R. DESHAYS . . 1 »

La Vojo (kanto kaj fortepiano), paroloj de D^{ro} ZAMENHOF, muziko de R. DESHAYS. . . . . » 35

Esperanto (valso por fortepiano), muziko de A. F. DE MÉNIL. . 1 »

La kanto de l' cigno (melodio), poemo de SVIRIDOV, muziko de F. DE MÉNIL . . . . 1 »

Kuŝas somero, poezio de TH. KANALOSŜI-LEFFLER, muziko de F. DE MÉNIL . . . . 1 »

Mi aŭdas vin, poezio de LEONO ZAMENHOF, muziko de F. DE MÉNIL. . . . . 1 »

Librairie HACHETTE & Cie, Boulevard St-Germain, 79, Paris.

AĈETEBLE:

1909

Tutmonda Jarlibro

ESPERANTISTA

KUN LA

Adresaro de D^ro ZAMENHOF

KAJ

Esperantista Societaro

Tiu ĉi jarlibro aperis dum la Kongreso. Ĝi entenas: plenajn sciigojn pri la propagandaj societoj, la konsulejoj, la gazetoj en Esperanto, adresojn de Esperantistoj de l' tuta mondo, dezirantaj korespondadi adresojn de la komercistoj, kiuj uzadas Esperanton, k. t. p.

Unu volumo in-16, 254-paĝa (*broŝurita*). . . . . Fr. 2 50

La Eldono 1910, en preparo, enhavos:

1° — La **SOCIETARON de Centra Oficejo**, entenanta la **liston** de la **Esperantistaj societoj. grupoj**, kun la adreso de la komitatanoj, kaj de la **Konsuloj-agentoj esperantistaj**.

2° — La **liston** de **Esperantistoj** skribantaj bone en Esperanto, kaj dezirantaj korespondadi.

3° — La **liston** de la **Firmoj, Hoteloj, Restoracioj**, k. t. p., kiuj uzas Esperanton.

4° — La **grandajn reklamojn** de la **firmoj**, k. t. p.
Peti la specialan tarifon ĉe la Administracio de T. J.

Avizo. — Por **enskribiĝo** en la **estontaj eldonoj**, sin turni al la Administracio de T. J. aŭ la Centra Oficejo **antaŭ la 31 de Decembro.**

En la **Societaro** la enskribiĝo estas senpaga. Por propaganda celo, ĉiu nova societo, ĉiu nova grupo, ĉiu nova konsulo estas varme petata, ke ĝi konigu sin al « Centra Oficejo », 51, rue de Clichy, Paris, kaj konigu poste, ĉiun ajn ŝanĝon de sia adreso.

En la **Korespondado** kaj en la **Esperantista Komercistaro**, simpla enskribo estas senpaga. Ĉiu aldono, ĉu por precizigi la temon aŭ la rimedon elektitan, ĉu por precizigi **la** komercon, kostas, en la Korespondado: 5 centimojn por ĉiu vorto; en la Komercistaro: 10 centimojn por ĉiu vorto.

Por la grandaj reklamoj, peti la specialan tarifon ĉe la Administracio.